

DIENST INFECTIEZIEKTEN
IN DE ALGEMENE POPULATIE

EPIDEMIOLOGIE VAN AIDS EN HIV-INFECTIE IN BELGIE

Toestand op 31 december 2011

EPIDEMIOLOGIE VAN AIDS
EN HIV-INFECTIE IN BELGIE

*Dit project werd
gefinancierd door:*

In samenwerking met:

Wetenschap ten dienste van Volksgezondheid, Voedselveiligheid en Leefmilieu.

Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV)

Operationele directie Volksgezondheid & Surveillance

Dienst Infectieziekten in de Algemene populatie

Hiv/aids/soa Surveillanceprogramma

Juliette Wytsmanstraat 14 | 1050 Brussel | België

Volksgezondheid & Surveillance | November 2011 | Brussel, België

Intern referentienummer: 201237

**SASSE A.
VERBRUGGE R.
VAN BECKHOVEN D.**

02/642.50.39 (André Sasse)

andre.sasse@wiv-isp.be

02/642.57.05 (Ruth Verbrugge)

ruth.verbrugge@wiv-isp.be

02/642.57.09 (Dominique Van Beckhoven)

dominique.vanbeckhoven@wiv-isp.be

Lay-out : Nathalie da Costa Maya,
Centre de Diffusion de la Culture Sanitaire asbl

© Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid, Brussel 2012
Verantwoordelijke uitgever: Dr. Johan Peeters
Depotnummer of ISSN: D/2012/2505/72

www.wiv-isp.be

Inhoudstafel

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN EN SAMENVATTING	7
INLEIDING	13
I. DE HIV-GEINFECTEERDEN	15
I.1. METHODEN	15
I.2. METHODEN	15
I.2.1. Hiv-infecties (gecumuleerd totaal en evolutie)	15
I.2.2. Hiv-geïnfecteerden met Belgische nationaliteit	29
I.2.3. Hiv-geïnfecteerden met niet-Belgische nationaliteit	40
II. AIDS-PATIENTEN	47
II.1. METHODEN	47
II.2. METHODEN	47
II.2.1. Alle aids-patienten	47
II.2.2. Aids-patienten met Belgische nationaliteit	49
II.2.3. Aids-patienten met niet-Belgische nationaliteit	56
III. HIV-PATIENTEN MEDISCH OPGEVOLGD IN BELGIE	63
III.1. METHODEN	63
III.2. METHODEN	63
III.2.1. Aantal personen in opvolging	63
III.2.2. Beschrijving van de personen opgevolgd in 2011	64
IV. HIV SCREENING IN BELGIE	69
IV.1. METHODEN	69
IV.2. METHODEN	69
BIJLAGEN	71
REFERENTIES	72

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- **In 2011 werden er 1177 nieuwe gediagnosticeerde gevallen van hiv-infectie vastgesteld**, wat overeenkomt met 3,2 gediagnosticeerde gevallen per dag, of met 107 nieuw gevallen per miljoen inwoners. Dit aantal is licht gedaald (-1,8%) in vergelijking met vorig jaar. In de loop van het jaar 2010 werd het hoogst aantal nieuw gediagnosticeerde hiv gevallen geregistreerd sinds het begin van de epidemie, met 1198 gediagnosticeerde infecties.
- In 2011 werden 62,4 hiv-screeningstesten per 1000 inwoners gerealiseerd. Dit komt overeen met een stijging van het aantal tests met 4,4% in vergelijking met het jaar 2010.
- Het aandeel van personen met de Belgische nationaliteit onder de nieuw gediagnosticeerde gevallen is gestegen tussen 2002 en 2011, gaande van 29,3% tot 42,7% van de patiënten van wie de nationaliteit is gekend.
- Het aantal infecties gediagnosticeerd bij homo/biseksuele mannen neemt toe. Deze overdrachtswijze werd gemeld in 23,5% van de gediagnosticeerde infecties in 2002 en in 46,6% van de infecties in 2011.
- De heteroseksuele contacten zijn nog steeds de eerste oorzaak van de infectieoverdracht in België: het betreft 49,6% van de infecties gediagnosticeerd in 2011. De proportie infecties toe te schrijven aan deze overdrachtswijze bedroeg 67,1% in 2002 en is dus gedaald in de loop van de voorbije jaren.
- In 2011 werden 63 nieuwe aids-diagnoses gerapporteerd (incidentie gecorrigeerd voor laattijdige aangiften). Sinds het begin van de epidemie werd een gecumuleerd totaal van 4208 gevallen gerapporteerd.
- In 2011 werden 30 sterfgevallen tengevolge van aids gerapporteerd. Een totaal van 1975 sterfgevallen werd gerapporteerd tussen 1983 en 2011.
- **In de loop van het jaar 2011 werden 12 599 patiënten drager van de hiv-infectie medisch opgevolgd in België.** Het aantal opgevolgde patiënten is gestegen met 788 (6,7%) ten opzichte van het jaar 2010.

SAMENVATTING

1. ALLE HIV-GEÏNFECTEERDEN

In 2011 werden er 1177 nieuwe gediagnosticeerde gevallen van hiv-infectie vastgesteld, wat overeenkomt met 3,2 gediagnosticeerde gevallen per dag, of met 107 nieuw gevallen per miljoen inwoners. De hoogste piek ziet men in 2010 met 1198 nieuw gediagnosticeerde gevallen. Tussen 1997 en 2010 ziet men een stijging in het aantal gediagnosticeerde hiv-infecties per jaar van 70%. Deze stijging was vooral uitgesproken tussen 1997 en 2000 (+36%). Daarna is de stijging meer gematigd.

Sinds het begin van de hiv-epidemie tot en met 31 december 2011 werd bij een totaal van 25 855 personen de diagnose van hiv-infectie gesteld. In de loop van de laatste zesentwintig jaar (1986-2011) is het aantal nieuwe hiv-diagnoses geëvolueerd van gemiddeld ongeveer 1,8 naar 3,3 gevallen per dag. Wat betreft de verdeling naar geslacht neemt het aandeel van de mannen onder de nieuwe hiv-diagnoses toe. Na een variatie tussen 51% en 60% gedurende de periode 1994-2005, bedroeg deze proportie 66% in 2010 en 2011.

Het aandeel van personen met de Belgische nationaliteit onder de nieuw gediagnosticeerde gevallen is gestegen tussen 2002 en 2011, gaande van 29,3% tot 42,7% van de patiënten van wie de nationaliteit is gekend.

In functie van tijd is de gemiddelde leeftijd van de recent gediagnosticeerde personen 3,5 jaar ouder in vergelijking met de personen gediagnosticeerd in het begin van de epidemie (26 jaar geleden).

In de meerderheid van de gevallen worden heteroseksuele contacten vermeld. Tussen 2002 en 2011 is het aandeel van heteroseksuele contacten gedaald van 67,1% naar 49,6%. In dezelfde periode is het aandeel van de gevallen geïnficeerd via homo/biseksueel contact gestegen van 23,5% naar 46,6%. Sinds 2004 doet deze stijging zich niet meer uitsluitend voor onder mannen van Belgische nationaliteit, doch ook onder mannen van niet-Belgische nationaliteit.

De andere overdrachtswijzen vertonen een dalende trend, hoewel ze nog steeds aanwezig zijn. Intraveneus druggebruik wordt gerapporteerd door 2% van de personen die recent werden gediagnosticeerd. Deze proportie lag rond de 8% in het begin van de epidemie. Overdracht van moeder op kind wordt gerapporteerd in ongeveer 1,0% van de gevallen in 2011. Twee gevallen van overdracht via transfusie werden gedocumenteerd in België in de loop van de laatste 26 jaar. De seroconversie van de donor vond plaats na de transfusie.

Bij de Belgische mannen gediagnosticeerd in 2011 blijken de homo- en biseksuele contacten de meest waarschijnlijke overdrachtswijze te zijn (82,1%). Bij de Belgische vrouwen zijn het overwegend de heteroseksuele contacten die als overdrachtswijze vermeld worden (92,1%).

Intraveneus druggebruik in Wallonië neemt proportioneel af, doch vóór 2009 bleek dit vaker de oorzaak van infectie te zijn dan in de andere regio's.

In dalende volgorde tellen het Gewest Brussel, de provincies Antwerpen en Luik de hoogste gecumuleerde incidentie per 100 000 inwoners van hiv-diagnoses. Van de niet-Belgisch geïnfecteerden gediagnosticeerd in de afgelopen drie jaar (2009-2011) komt 62,1% uit Subsaharisch Afrika, 22,6% is Europeaan, 12,8% is afkomstig uit Azië of Amerika en 2,5% is van Noord-Afrikaanse afkomst.

De ratio man/vrouw bij de niet-Belgen ligt veel dichterbij één dan dat dit het geval is bij de Belgen. De verklaring hiervoor is dat de virusoverdracht bij de niet-Belgische populatie voornamelijk via heteroseksuele weg gebeurt.

Deze gegevens tonen aan dat de hiv-infectie in ons land aanhoudt en dat het profiel van de epidemie evolueert in de loop van de tijd. Het is van essentieel belang dat informatie- en preventiecampagnes worden verdergezet, versterkt en aangepast aan de meest getroffen populaties, zonder dat de inspanningen worden afgezwakt die gericht zijn op de groepen waarvoor een daling werd geobserveerd.

2. AIDS-PATIËNTEN

Van de 25 855 personen die als hiv-seropositief werden aangegeven sinds het begin van de epidemie hebben er 4208 klinisch aids ontwikkeld op 31 december 2011. Hiervan zijn 1975 patiënten overleden, 1712 worden medisch opgevolgd en 521 werden uit het oog verloren eind 2011.

Als men de cijfers over de loop der jaren bekijkt, ziet men tussen 1991 en 1995 een plateau voor wat betreft het aantal nieuwe aids-patiënten met gemiddeld 255 gevallen per jaar gediagnosticeerd.

De incidentie is sterk gedaald tijdens de jaren 1996 en 1997 (-50%) dankzij het gebruik van de nieuwe antiretrovirale geneesmiddelen. Deze daling houdt echter op vanaf 1998 en het jaarlijkse aantal gemelde gevallen tijdens de periode 1998-2009 heeft zich gestabiliseerd. De gecorrigeerde incidentie over de vijf laatste jaren bedraagt respectievelijk 100, 120, 125, 94 en 63. **Voor het jaar 2011 werden tot op dit moment 54 nieuw gediagnosticeerde gevallen gemeld.** De incidentie gecorrigeerd voor laattijdige aangiften bedraagt 63 gevallen.

Het feit dat we een vertraging zien in de daling van het aantal aids-gevallen sinds 1997 kunnen we deels toeschrijven aan het aantal aids-patiënten die hun diagnose van een hiv-infectie pas te weten komen op het ogenblik van hun ziekte. Het percentage van de aids-patiënten die hun seropositiviteit ontdekten bij de diagnose van aids was 21% tussen 1995 en 1996. Het bedraagt 38% in 2010-2011 (41% bij de heteroseksuelen en 37% bij de homo/biseksuelen).

Het aantal sterfgevallen ten gevolge van de ziekte is sterk gedaald dankzij het gebruik van antiretrovirale geneesmiddelen, met 184 sterfgevallen in 1995 en 62 in 1997. In 2011 werden 30 sterfgevallen gemeld (niet gecorrigeerde gegevens voor laattijdige meldingen).

Deze belangrijke daling moet men in relatie brengen met het gebruik van de nieuwe therapeutische strategieën bij seropositieven sinds 1996. Het samengaan van de incidentie van hiv-infecties en de huidige daling van de mortaliteit brengt een versnelde toename van de hiv-prevalentie met zich mee. Dit betekent dat het aantal personen dat nog in leven is met de infectie toeneemt.

INLEIDING

De gegevens over de situatie van aids en hiv-infecties in België komen uit twee bronnen: enerzijds de registratie van de patiënten door de klinici, anderzijds de registratie van de hiv-diagnoses door de referentielaboratoria die de confirmatietests uitvoeren. In feite gaat het hier om dezelfde personen maar in verschillende fasen van de ziekte. De aids-patiënten zijn allen seropositief, de seropositieven zijn niet allen aids-patiënt.

Het eerste hoofdstuk van het rapport beschrijft de kenmerken van alle **hiv-geïnficeerden** op het moment dat ze als dusdanig werden gediagnosticeerd.

Het tweede hoofdstuk van het rapport beschrijft de kenmerken van de **aids-patiënten**.

Het derde hoofdstuk van het rapport beschrijft het geheel van de **patiënten die drager zijn van het hiv en die medisch opgevolgd werden** in de loop van het bestudeerde jaar. Dit deel van het rapport beschrijft dus de "prevalente" populatie die therapeutisch wordt opgevolgd op een gegeven moment, of meer bepaald gedurende een bepaald jaar.

Deze beschrijving van de populatie in medische opvolging laat toe om de epidemiologische surveillance te verbeteren. De incidentiegegevens weerspiegelen slechts gedeeltelijk de epidemiologische situatie van hiv/aids door de aanzienlijke verbetering in termen van levensverwachting teweeggebracht door het gebruik van de antiretrovirale combinaties.

Het vierde hoofdstuk van het rapport beschrijft de evolutie van het aantal hiv-screeningstesten die uitgevoerd werden in België.

I. DE HIV-GEÏNFECTEERDEN

I.1. METHODEN

In België zijn er zeven door de FOD Volksgezondheid erkende aids-referentielaboratoria (zie bijlage). Tot hun taken behoort het uitvoeren van confirmatietests van de sera die positief bevonden werden bij een opsporingstest. Aangezien alleen deze zeven laboratoria bevoegd zijn voor deze tests, geeft de registratie van de bevestigde nieuwe seropositieven een volledig beeld van het totaal aantal gekende seropositieven in België.

Daar de registratie anoniem gebeurt, en er in veel gevallen meerdere keren een confirmatietest wordt gedaan, is er veel kans op dubbeltellingen. De analyses worden enkel uitgevoerd op een bestand van seropositieven waarvoor voldoende gegevens beschikbaar zijn om dubbeltelling te vermijden. Naast de registratie van het aantal nieuwe seropositieven trachten de laboratoria ook epidemiologische basisgegevens te verzamelen.

Hiertoe wordt aan iedere arts die een hiv-infectie diagnosticeert een gestandaardiseerd formulier toegestuurd met de vraag om informatie betreffende geslacht, leeftijd, nationaliteit, mogelijke wijze van besmetting en klinisch stadium op het ogenblik van diagnose. De analyse van deze gegevens laat toe om op een meer volledige wijze de epidemiologie van hiv/aids van het land te beschrijven.

I.2. RESULTATEN

I.2.1. HIV-INFECTIES (EVOLUTIE EN GECUMULEERD TOTAAL)

In 2011 werden er 1177 nieuwe gediagnosticeerde gevallen van hiv-infectie vastgesteld, wat overeenkomt met 3,2 gerapporteerde gevallen per dag, of met 107 nieuw gediagnosticeerde gevallen per miljoen inwoners

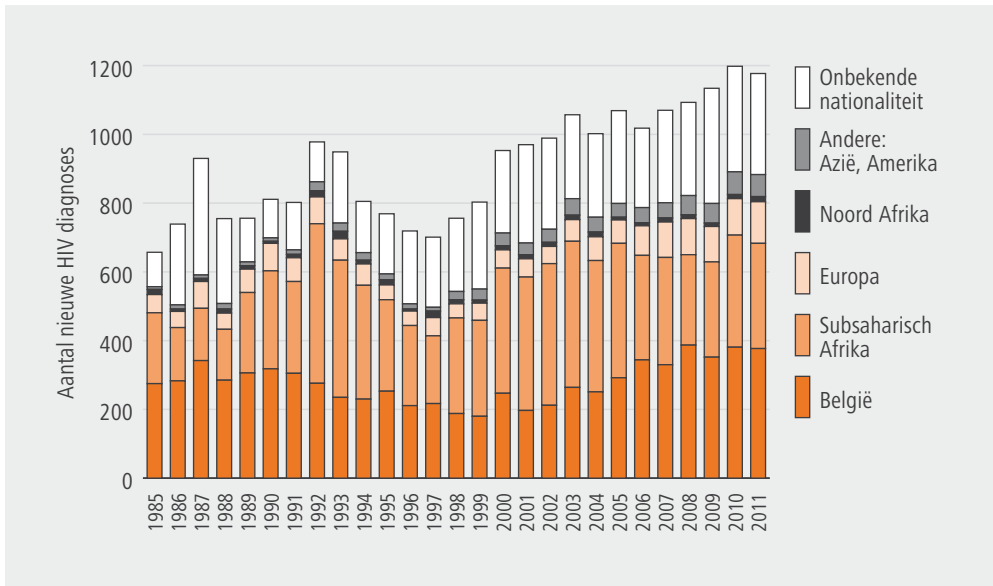
In de loop van de laatste zesentwintig jaar zijn de nieuwe hiv-infecties in België geëvolueerd van gemiddeld 1,9 naar 3,3 gerapporteerde gevallen per dag. De hoogste piek ziet men in 2010 met 1198 nieuw gediagnosticeerde gevallen en het laagste aantal genotificeerde infecties was in 1997 met 701.

Op 31 december 2011 en sinds het begin van de epidemie waren er in België in totaal 25 855 personen gediagnosticeerd met een hiv-infectie. Van 1195 onder

hen hebben we geen gegevens om dubbeltelling uit te sluiten; zij werden in dit rapport uit de verdere analyses uitgesloten. Sinds het begin van de epidemie zijn er dus tussen 24 660 en 25 855 HIV gevallen gediagnosticeerd.

Hiervan hebben er 4208 aids ontwikkeld. Van deze aids-patiënten waren er op 31 december 2011 nog 1712 in leven, 1975 waren overleden en 521 patiënten konden niet meer opgevolgd worden.

Figuur 1 | Aantal nieuwe hiv-seropositieve personen per nationaliteit en per jaar van diagnose

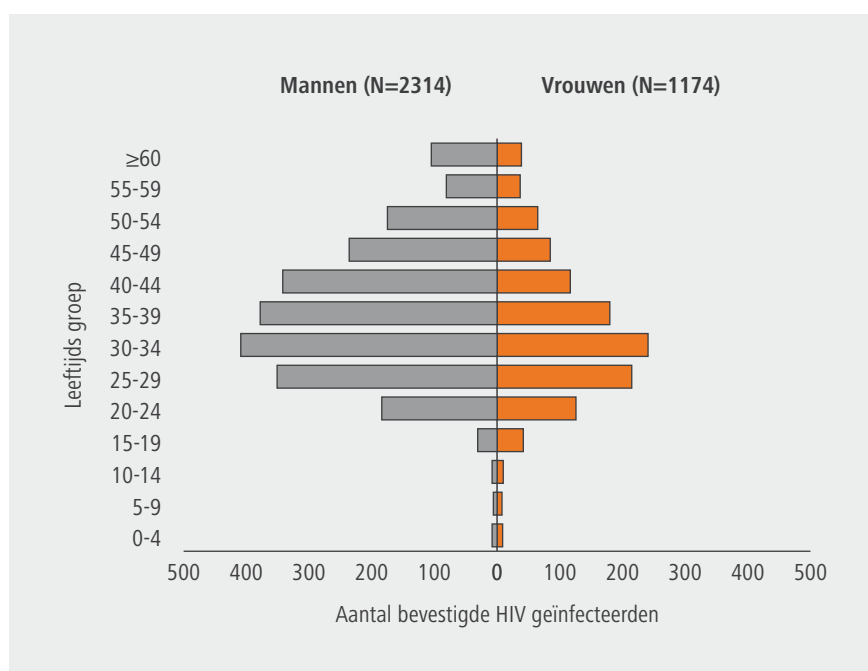

16 De nationaliteit is gekend voor 18 578 personen (75,3%), waarvan 7538 de Belgische nationaliteit hebben (40,6%). Tussen 1990 en 1993 was er een daling van het aantal nieuw gediagnosticeerde hiv-infecties bij personen van Belgische nationaliteit. Nadien was er eerder sprake van een stabilisatie in deze groep. Het aantal gediagnosticeerde hiv-seropositieve patiënten onder personen van niet-Belgische nationaliteit bereikte zijn maximum in het jaar 1992. Tussen 1998 en 2003 is er een stijging zowel bij personen met Belgische als bij personen met niet-Belgische nationaliteiten. Na 2003 manifesteert de stijging zich bij personen met Belgische en Europese nationaliteiten.

1.2.1.1. Verdeling volgens geslacht en leeftijd

Figuur 2 stelt de verdeling voor naar geslacht en leeftijdscategorie van alle hiv-geïnficeerden gediagnosticeerd tussen 2009 en 2011. De man/vrouw-ratio bedraagt 2,0. De zwaarst getroffen leeftijdsgroep bij mannen is 30-39 jaar en bij vrouwen die van 25-34 jaar.

Figuur 2 | Geslacht en leeftijd van alle hiv-geïnficeerden gediagnosticeerd in de periode 2009-2011

In tabel 1 wordt de evolutie van de man/vrouw verhouding gegeven van de nieuw gediagnosticeerde hiv-infecties.

Tabel 1 | Verdeling van de hiv-geïnficeerden naar geslacht per jaar van diagnose

Jaar van diagnose	Mannen	Vrouwen	Niet gekend	M/V verhouding
≤1985	496	157	4	3,2
1986	528	170	41	3,1
1987	659	234	37	2,8
1988	508	231	16	2,2
1989	500	247	9	2,0
1990	526	274	11	1,9
1991	520	276	6	1,9
1992	585	378	15	1,5
1993	594	340	15	1,7
1994	473	323	9	1,5
1995	443	321	5	1,4
1996	429	285	5	1,5
1997	412	284	5	1,5
1998	415	334	7	1,2
1999	407	384	12	1,1
2000	546	390	17	1,4
2001	549	412	9	1,3
2002	527	445	17	1,2
2003	592	455	10	1,3
2004	588	410	4	1,4
2005	621	440	8	1,4
2006	674	337	7	2,0
2007	660	403	7	1,6
2008	744	345	4	2,2
2009	749	382	3	2,0
2010	794	402	2	2,0
2011	779	398	0	2,0
Totaal	15318	9057	285	1,7

De gemiddelde leeftijd en mediane voor volwassen seropositieven stijgt lichtjes met verloop van de tijd (tabel 2).

Tabel 2 | Gemiddelde en mediane leeftijd van alle volwassen seropositieve patiënten per jaar van diagnose

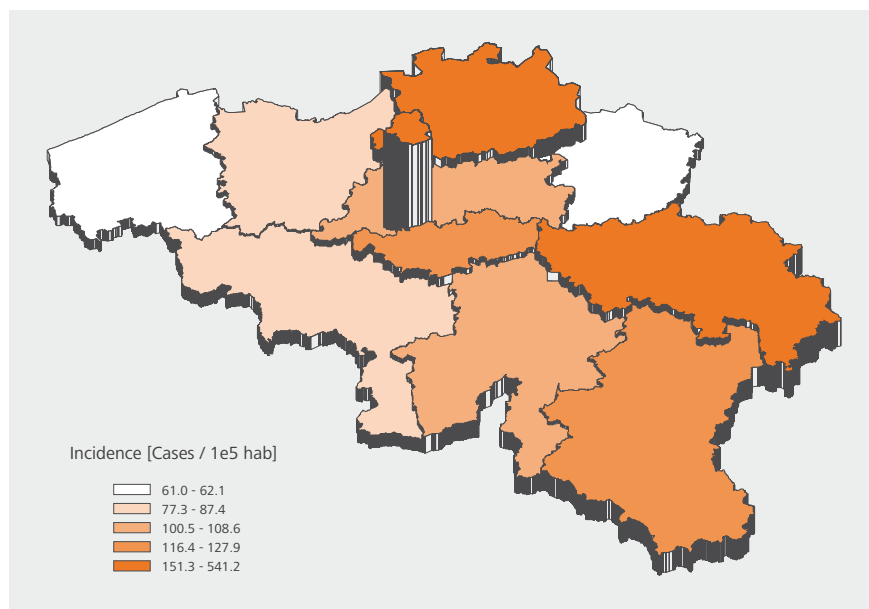
Jaar van diagnose	Aantal personen	Gemiddelde leeftijd (jaar)	Mediane leeftijd (jaar)
≤ 1985	626	33,9	31,8
1986	708	34,0	31,8
1987	897	34,7	32,5
1988	714	33,9	31,2
1989	722	34,6	31,8
1990	780	35,3	32,6
1991	767	34,4	32,1
1992	925	33,9	31,9
1993	923	33,3	31,7
1994	775	34,2	32,3
1995	749	35,1	33,4
1996	689	35,3	33,6
1997	686	35,7	34,0
1998	730	35,5	33,9
1999	765	35,3	34,2
2000	923	35,7	34,5
2001	932	36,0	34,7
2002	968	36,1	34,6
2003	1029	35,9	34,6
2004	989	36,0	34,3
2005	1054	36,1	34,6
2006	1004	37,3	35,8
2007	1046	37,2	35,7
2008	1079	37,6	36,3
2009	1121	37,3	35,6
2010	1187	37,9	36,4
2011	1163	37,5	36,1

I.2.1.2. Geografische spreiding

De volgende figuur geeft de cumulatieve incidentie weer per provincie of regio van gediagnosticeerden met hiv-infectie per 100 000 inwoners. Het is belangrijk op te merken dat alleen personen van wie de woonplaats gekend is, in de analyse werden opgenomen. De cijfers geven dus enkel een indicatie over de spreiding. Informatie over de woonplaats is beschikbaar voor 16 038 (65,0%) patiënten.

Meer dan één derde van alle hiv-geïnfekteerden (36,4%) van wie de woonplaats gekend was op het ogenblik van de diagnose, woont in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De provincies met het grootste aantal hiv-geïnfekteerden zijn Antwerpen (16,6% van de gevallen) en Luik (10,0% van de gevallen).

Figuur 3 | Gecumuleerde incidentie van hiv-geïnfekteerden per 100 000 inwoners per provincie of gewest, 1985-2011

De gegevens omtrent de geografische verdeling moeten met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden, aangezien heel wat gegevens in verband met de woonplaats ontbreken. In de loop van de laatste 14 jaar is de toename duidelijk in Vlaanderen dan in Brussel en Wallonië.

Tabel 3 | Evolutie van de verdeling van alle hiv-geïnficeerden per regio en per jaar van diagnose

Jaar	Brussel		Vlaanderen		Wallonië		Totaal
	N	%	N	%	N	%	N
≤1985	197	60,24	57	17,43	73	22,32	327
1986	224	59,89	78	20,86	72	19,25	374
1987	235	51,99	110	24,34	107	23,67	452
1988	197	56,45	72	20,63	80	22,92	349
1989	261	48,33	148	27,41	131	24,26	540
1990	246	42,34	178	30,64	157	27,02	581
1991	213	36,72	178	30,69	189	32,59	580
1992	245	31,78	285	36,96	241	31,26	771
1993	197	31,52	198	31,68	230	36,8	625
1994	192	33,39	200	34,78	183	31,83	575
1995	187	37,1	173	34,33	144	28,57	504
1996	175	41,27	145	34,2	104	24,53	424
1997	154	35,32	163	37,39	119	27,29	436
1998	189	40,91	182	39,39	91	19,7	462
1999	183	37,35	206	42,04	101	20,61	490
2000	264	42,11	229	36,52	134	21,37	627
2001	185	32,4	228	39,93	158	27,67	571
2002	237	35,91	228	34,55	195	29,55	660
2003	254	35,08	287	39,64	183	25,28	724
2004	229	33,43	284	41,46	172	25,11	685
2005	229	30,21	364	48,02	165	21,77	758
2006	231	31,95	346	47,86	146	20,19	723
2007	214	28,5	376	50,07	161	21,44	751
2008	255	32,65	388	49,68	138	17,67	781
2009	231	29,17	418	52,78	143	18,06	792
2010	255	28,46	452	50,45	189	21,09	896
2011	267	30,72	414	47,64	188	21,63	869
Totaal	5946	36,42	6387	39,12	3994	24,46	16327

I.2.1.3. Overdrachtswijzen

De waarschijnlijke overdrachtswijze is gekend voor 73,0% van de patiënten gediagnosticeerd tussen 2005 en 2011.

Voor de mannen gediagnosticeerd in 2011 ligt de proportie infectieoverdracht door homo/biseksueel contact (69,4%) hoger dan voor de mannen gediagnosticeerd tussen 2005 en 2010 (56,9% in de periode 2005-2007 en 65,9% in de periode 2008-2010). Bij de vrouwen wordt in de meerderheid van de gevallen heteroseksuele contacten vermeld (93,5% in 2011).

Tabel 4 | Verdeling van de hiv-geïnfekteerden (%) per overdrachtswijze en naar geslacht in de periodes 2005-2007, 2008-2010 en het jaar 2011

Mogelijk overdrachtswijze	Mannen			Vrouwen		
	2005-2007	2008-2010	2011	2005-2007	2008-2010	2011
N=	1493	1723	565	825	776	276
Homo-/biseksuele contacten	56,9	65,9	69,4	-	-	-
i.v.-druggebruik	2,3	1,9	1,4	1,1	1,0	1,1
Homo-/biseksuele + i.v.-drugs	0,5	0,4	0,0	-	-	-
Hemofilie	0,3	0,1	0,0	-	-	-
Transfusie*	1,7	1,2	0,4	5,2	4,5	4,0
Heteroseksuele contacten	37,3	30,0	28,1	91,5	93,4	93,5
Moeder/Kind	1,0	0,6	0,7	2,2	1,0	1,5
Totaal**	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

* **Belangrijke opmerking:** de vermelding van de categorie transfusie als mogelijke overdrachtswijze wil niet zeggen dat de besmetting van het hiv-virus tengevolge van een transfusie is. Het wil alleen zeggen dat die patiënten vermelden dat zij een bloedtransfusie gekregen hebben. Voor 2 gedocumenteerde gevallen werd er een besmetting via transfusie in België gemeld (in 1986 en 1998). De seroconversie van de donor werd pas vastgesteld na de transfusie, hetgeen er op wijst dat de patiënt zich in de incubatieperiode bevond en dus was de infectie niet detecteerbaar op het moment van de bloeddonaatie.

** Met uitzondering van de patiënten waarvan de overdrachtswijze niet is gekend.

In alle regio's is de proportie infectieoverdracht via homo/biseksuele contacten gestegen tussen 2005 en 2011. In Vlaanderen worden sinds 2008 homo/biseksuele contacten het vaakst vermeld (zie tabel 5).

Tabel 5 | Verdeling van de hiv-geïnfekteerden per overdrachtswijze en regio (%) in de periodes 2005-2007, 2008-2010 en het jaar 2011

Overdrachtswijze	Brussel			Vlaanderen			Wallonië		
	2005-2007	2008-2010	2011	2005-2007	2008-2010	2011	2005-2007	2008-2010	2011
N=	649	700	252	979	1131	357	452	446	172
Homo-/biseksuele contacten	39,5	42,6	48,0	44,5	54,0	51,5	22,6	37,0	43,6
i.v.-druggebruik	1,4	1,6	2,0	2,0	1,6	1,1	2,2	1,4	1,2
Homo-/biseksuele + i.v.-drugs	0,3	-	-	0,3	0,4	-	0,4	0,2	-
Hemofilie	-	-	-	0,2	-	-	0,2	0,2	-
Transfusie	3,4	1,9	1,2	1,4	1,5	2,0	5,1	3,8	1,2
Heteroseksuele contacten	54,9	53,4	48,8	49,7	42,0	44,3	67,7	56,3	52,3
Moeder/Kind	0,6	0,6	-	1,8	0,4	1,1	1,8	1,1	1,7
Totaal*	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

* Met uitzondering van de patiënten waarvan de woonplaats en de overdrachtswijze niet is gekend

Tabel 6 toont de verdeling naar leeftijdscategorie, geslacht en overdrachtswijze van alle personen gediagnosticeerd met hiv tussen 2009 en 2011. In de leeftijdsgroep 25-34 jaar worden besmettingen ten gevolge van homo/biseksuele contacten meer frequent gerapporteerd dan deze ten gevolge van heteroseksuele contacten (49,7% versus 46,9%). Het percentage mannen besmet via homo/biseksueel contact ligt het hoogst in de leeftijdsgroep 15-34 jaar.

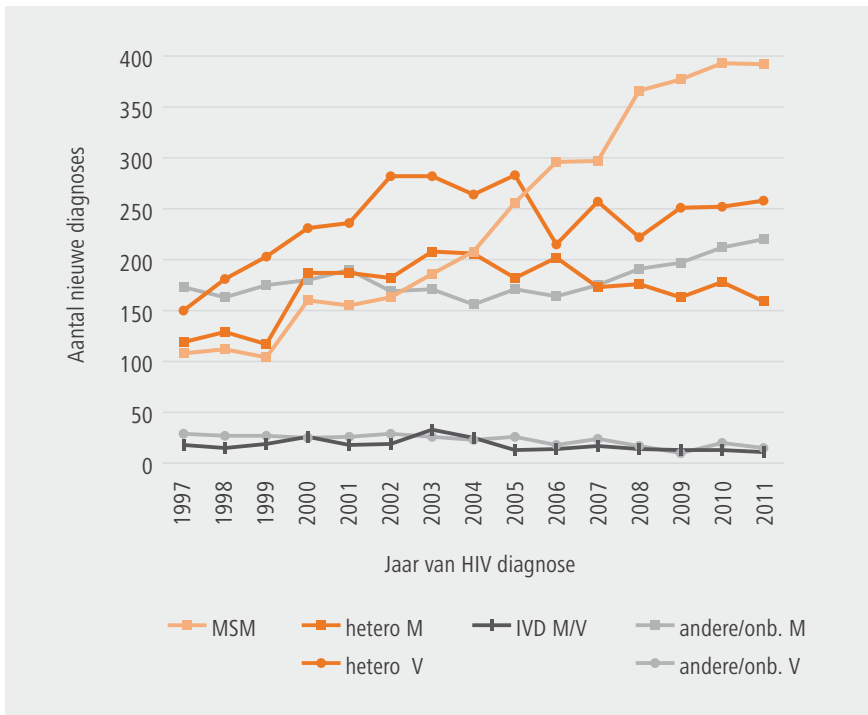
Tabel 6 | Leeftijdsgroep, geslacht en overdrachtswijze bij de hiv-geïnficeerden, 2009-2011

Leeftijdsgroep		Contacten homo-/biseks.		Contacten heteroseksuele	i.v.-druggebruik	Andere risico's
		N	%	%	%	%
15-24 jaar	M	162	74,7	21,6	1,2	2,5
	V	115	-	93,9	0,9	5,2
	M+V	277	43,7	51,6	1,1	3,6
25-34 jaar	M	564	78,4	19,2	2,0	0,5
	V	326	-	94,2	0,3	5,5
	M+V	890	49,7	46,9	1,4	2,4
35-49 jaar	M	696	63,8	32,9	2,4	0,9
	V	272	-	95,6	1,8	2,6
	M+V	968	45,9	50,5	2,3	1,3
≥ 50 jaar	M	264	50,8	46,2	1,1	1,9
	V	86	-	94,2	0,0	5,8
	M+V	350	38,3	58,0	0,9	2,9

In tabel 7 en figuur 4 wordt de evolutie van de waarschijnlijke overdrachtswijzen gegeven.

In de meerderheid van de gevallen wordt overdracht via heteroseksuele contacten vermeld. Tussen 2002 en 2011 is deze proportie gedaald van 67,1% naar 49,6%. In dezelfde periode is de proportie gevallen geïnfecteerd via homo/biseksueel contact (MSM) gestegen van 23,5% naar 46,6%.

Figuur 4 | Evolutie van de hiv-diagnoses naar vermoedelijke overdrachtswijze en geslacht, 1997-2011

Tabel 7 | Verdeling van de hiv-geïnfekteerden volgens overdrachtswijze per jaar van diagnose (%)

Overdrachts- wijze		Homo-/biseks. contacten	i.v.- druggebruik	Homo-/biseks. +i.v.-drug	Hemofilie	Transfusie	Heteroseks. contacten	Moeder/Kind
Diagnosejaar	N	%	%	%	%	%	%	%
≤1985	544	36,8	9,7	1,3	1,7	4,4	41,7	4,4
1986	482	39,2	8,5	1,0	2,3	3,1	43,6	2,3
1987	601	39,6	7,2	1,2	1,3	5,2	42,3	3,3
1988	494	32,6	13,4	0,8	0,2	5,5	43,3	4,3
1989	577	30,5	9,0	0,7	0,2	5,4	50,8	3,5
1990	597	30,2	7,2	0,7	0,0	5,9	52,9	3,2
1991	560	33,4	7,0	0,2	0,4	2,9	53,2	3,0
1992	647	24,3	5,6	0,3	0,2	3,1	61,4	5,3
1993	615	22,4	4,4	1,0	0,3	3,9	63,9	4,1
1994	582	22,3	6,2	0,5	0,0	3,1	64,8	3,1
1995	504	28,6	3,4	0,4	0,0	3,4	61,3	3,0
1996	433	28,6	4,2	0,0	0,0	3,2	59,4	4,6
1997	424	25,5	4,3	0,5	0,0	2,8	63,7	3,3
1998	469	23,9	3,2	0,4	0,0	4,3	66,3	1,9
1999	478	21,8	4,0	0,4	0,2	2,9	67,0	3,8
2000	645	24,8	4,0	0,3	0,0	3,1	65,3	2,5
2001	643	24,1	2,8	0,3	0,0	3,3	65,9	3,6
2002	693	23,5	2,7	0,7	0,0	4,0	67,1	1,9
2003	751	24,8	4,4	0,5	0,1	2,8	65,5	1,9
2004	741	28,1	3,4	0,1	0,0	3,6	63,6	1,2
2005	775	33,0	1,7	0,1	0,3	3,7	60,1	1,0
2006	757	39,1	1,9	0,4	0,0	2,5	55,4	0,8
2007	792	37,5	2,2	0,5	0,3	2,5	54,7	2,4
2008	808	45,3	1,7	0,4	0,1	2,2	49,3	1,0
2009	825	45,7	1,6	0,1	0,1	1,9	50,2	0,4
2010	866	45,4	1,5	0,2	0,0	2,4	49,7	0,8
2011	841	46,6	1,3	0,0	0,0	1,6	49,6	1,0

I.2.1.4. Vroegdetectie van de hiv-diagnose

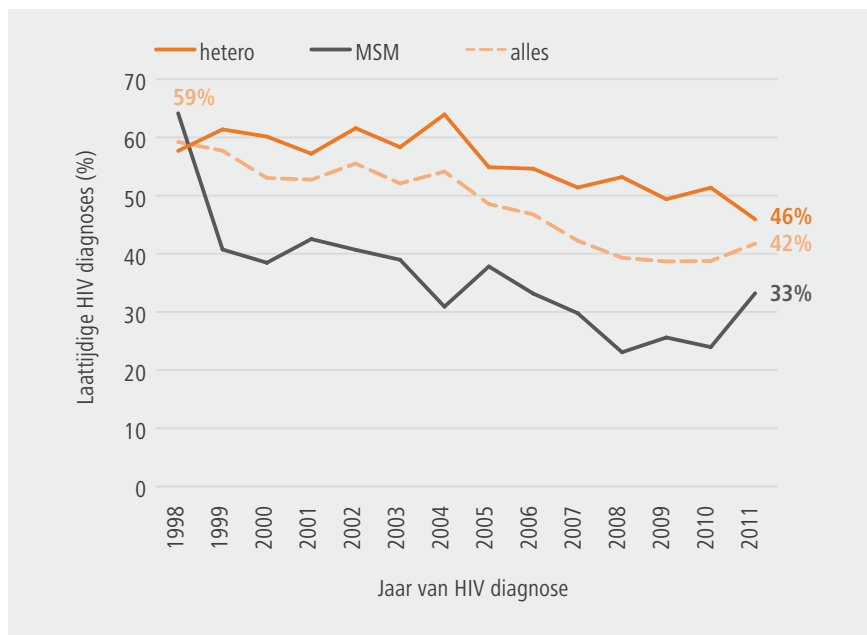
In de afgelopen twintig jaar is voor 7995 patiënten (41,6%) het aantal T4-lymfocyten gekend op het ogenblik van de hiv-diagnose. Het aantal T4-lymfocyten kan beschouwd worden als een biologische marker van het infectiestadium. Dit aantal daalt naarmate de infectie vordert. Het bedraagt meestal om en bij de 1000/mm³ bij personen in goede gezondheid en is lager dan 200/mm³ bij hiv-geïnficeerden bij de overgang naar het aids-stadium. Hoe lager het aantal lymfocyten, hoe verder het aids-stadium gevorderd is.

Tabel 8 | Aantal T4-lymfocyten (/mm³) op het ogenblik van de hiv-diagnose per jaar van diagnose

Jaar	N	Gemiddelde T4	Mediaan	Percentiel 25	Percentiel 75
1992	228	406	360	193	542
1993	265	376	330	190	510
1994	255	383	320	152	540
1995	206	363	331	193	500
1996	208	384	350	114	568
1997	210	368	302	134	515
1998	309	333	290	116	485
1999	324	356	297	124	507
2000	413	367	329	168	532
2001	383	368	330	175	509
2002	472	349	306	156	479
2003	551	367	335	167	516
2004	554	355	324	136	515
2005	449	396	354	204	566
2006	449	408	372	211	550
2007	400	421	400	231	573
2008	491	433	410	240	586
2009	530	445	421	242	614
2010	632	444	415	238	595
2011	666	414	399	218	584
Totaal	7995	391	359	185	543

Het gemiddelde en de mediaan van het totale aantal T4-lymfocyten is weinig geëvolueerd tussen 1992 en 2004. Vanaf 2005 werd een toename vastgesteld. In 2011 is het gemiddelde aantal T4-lymfocyten hoger bij homo/biseksuele mannen ($T4_{\text{gemiddelde}} = 477 \text{ T4/mm}^3$) dan bij de heteroseksuele groep ($T4_{\text{gemiddelde}} = 376 \text{ T4/mm}^3$) ($p < 0.001$).

Figuur 5 | Evolutie van het aandeel laattijdige hiv-geïagnosticeerden (<350 CD4/mm³) voor elke overdrachtswijze, 1998-2011

In 1998 werd 59% van de hiv-infecties zeer laattijdig geïagnosticeerd. In 2011 bedroeg deze proportie 42%. De geobserveerde daling in de loop van de tijd wijst op een gunstige evolutie wat betreft het tijdig stellen van de hiv-diagnose (figuur 5).

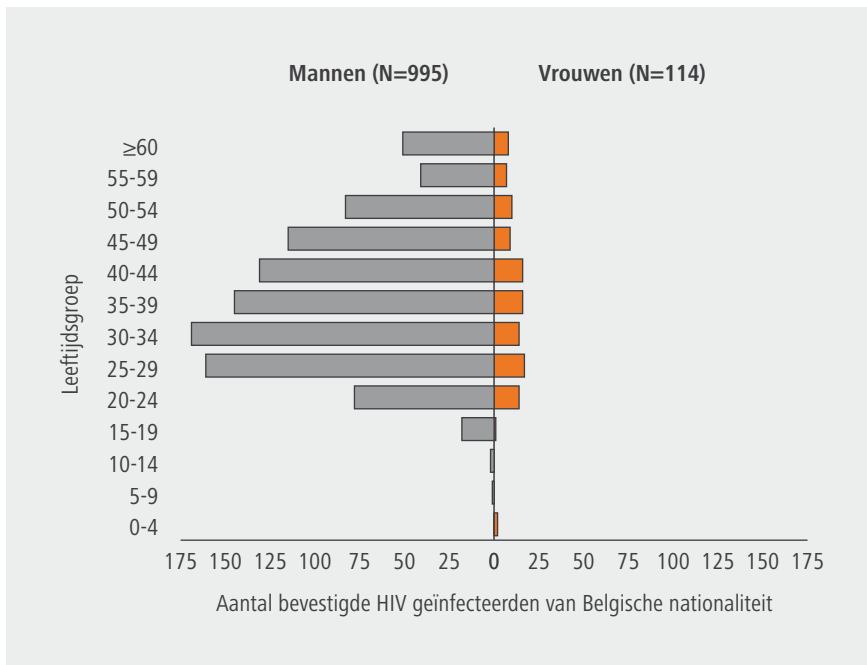
I.2.2. HIV-GEÏNFECTEERDEN VAN BELGISCHE NATIONALITEIT

Het gecumuleerde totaal aantal Belgische seropositieven is 7538.

I.2.2.1. Verdeling volgens geslacht en leeftijd

De man/vrouw verhouding bij de Belgische personen gediagnosticeerd tussen 2009 en 2011 bedraagt 8,7.

Figuur 6 | Geslacht en leeftijd van de Belgische hiv-geïnfecteerden gediagnosticeerd in de periode 2009-2011

Tabel 9 | Verdeling van de Belgische hiv-geïnfecteerden naar geslacht en per jaar van diagnose

Jaar van diagnose	Mannen	Vrouwen	M/V
≤1985	239	36	6,6
1986	254	29	8,8
1987	285	57	5,0
1988	216	69	3,1
1989	240	66	3,6
1990	249	69	3,6
1991	241	63	3,8
1992	216	60	3,6
1993	194	41	4,7
1994	187	43	4,3
1995	195	58	3,4
1996	161	50	3,2
1997	168	49	3,4
1998	149	39	3,8
1999	130	50	2,6
2000	201	45	4,5
2001	166	31	5,4
2002	171	40	4,3
2003	224	40	5,6
2004	217	34	6,4
2005	246	46	5,3
2006	292	51	5,7
2007	291	39	7,5
2008	340	46	7,4
2009	309	43	7,2
2010	348	33	10,5
2011	339	38	8,9
Totaal	6268	1265	5,0

Tabel 10 | Gemiddelde en mediane leeftijd van de volwassen Belgische seropositieve patiënten per jaar van diagnose

Aantal personen	Gemiddelde leeftijd (jaar)	Mediane leeftijd (jaar)
271	34,9	33,7
277	35,4	33,7
336	36,6	33,7
280	35,4	33,2
298	36,3	33,9
310	37,9	36,3
289	37,2	34,5
265	35,8	33,7
229	36,2	34,4
225	37,8	36,5
250	37,1	34,9
206	38,0	36,2
212	38,1	35,4
187	38,7	37,5
174	38,3	36,4
245	39,7	37,6
192	39,4	37,7
212	39,6	37,9
264	38,9	38,2
250	37,8	35,9
291	38,7	37,7
342	39,0	37,6
329	39,0	38,6
385	39,0	37,9
352	39,0	37,7
380	38,8	38,4
374	38,7	36,5

De man/vrouw verhouding van de personen met Belgische nationaliteit stijgt sinds het jaar 2000. In 2011 bedraagt deze verhouding 8,9 (tabel 9).

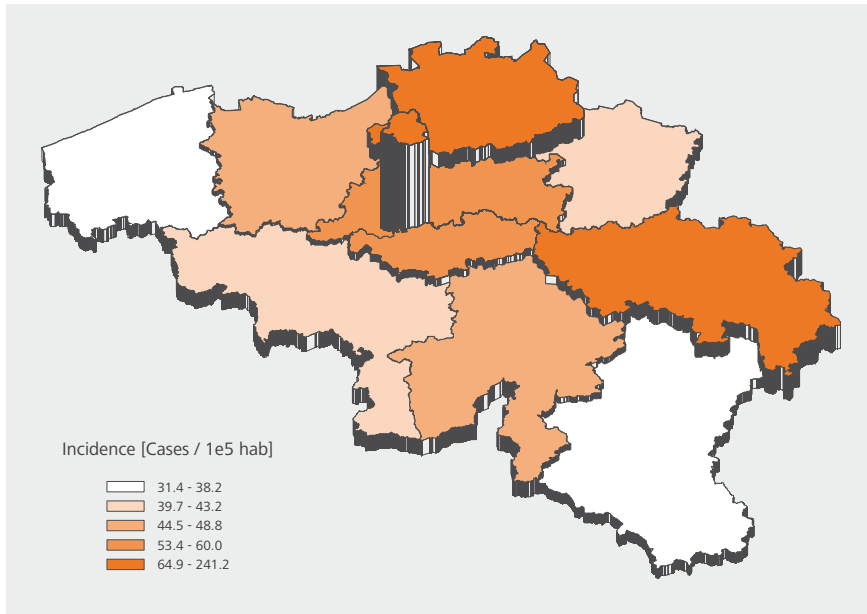
De gemiddelde leeftijd voor volwassen seropositieven stijgt lichtjes maar duidelijk significant in de tijd ($p < 0.001$). Deze bedraagt 36,9 jaar in de periode 1992-1996 en 38,8 jaar tijdens de jaren 2009-2011 (tabel 10).

1.2.2.2. Geografische spreiding

De volgende figuur geeft het cumulatieve aantal Belgische hiv-geïnfecteerden weer per provincie of regio van verblijfplaats op het ogenblik van diagnose. Het is belangrijk op te merken dat alleen personen van wie de nationaliteit en de woonplaats gekend zijn, opgenomen werden in de analyse. Informatie over de woonplaats is beschikbaar voor 6732 Belgen (89,3%). De cijfers geven dus enkel een indicatie van de geografische spreiding van de seropositief gediagnosticeerde patiënten.

Achtentwintig procent van de Belgen van wie de woonplaats gekend is, verbleef op het ogenblik van diagnose in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Vervolgens zijn de provincies waar de meeste gevallen werden gediagnosticeerd respectievelijk Antwerpen (20,2% van de gevallen), Oost-Vlaanderen (9,9% van de gevallen) en Luik (9,2% van de gevallen). Deze gegevens over de geografische spreiding moeten met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden, aangezien er heel wat gegevens ontbreken in verband met de woonplaats.

Figuur 7 | Gecumuleerde incidentie van de Belgische hiv-geïnfecteerden per 100 000 inwoners per provincie of gewest, 1985-2011

Tabel 11 | Verdeling van de Belgische hiv-geïnfecteerden per regio en per jaar van diagnose

Jaar	Brussel		Vlaanderen		Wallonië		Totaal
	N	%	N	%	N	%	N
≤1985	110	50,2	49	22,4	60	27,4	219
1986	126	53,6	61	26,0	48	20,4	235
1987	129	44,2	81	27,7	82	28,1	292
1988	87	42,9	58	28,6	58	28,6	203
1989	110	40,0	94	34,2	71	25,8	275
1990	88	31,0	116	40,9	80	28,2	284
1991	69	25,2	105	38,3	100	36,5	274
1992	77	29,2	114	43,2	73	27,7	264
1993	57	26,4	85	39,4	74	34,3	216
1994	54	25,1	97	45,1	64	29,8	215
1995	66	28,7	95	41,3	69	30,0	230
1996	57	29,8	85	44,5	49	25,7	191
1997	43	23,0	99	52,9	45	24,1	187
1998	41	24,6	92	55,1	34	20,4	167
1999	34	19,9	104	60,8	33	19,3	171
2000	60	25,5	121	51,5	54	23,0	235
2001	43	23,1	97	52,2	46	24,7	186
2002	52	26,5	104	53,1	40	20,4	196
2003	51	20,2	138	54,6	64	25,3	253
2004	65	26,6	122	50,0	57	23,4	244
2005	68	24,9	160	58,6	45	16,5	273
2006	74	22,6	200	61,2	53	16,2	327
2007	52	17,0	186	60,8	68	22,2	306
2008	73	20,1	230	63,4	60	16,5	363
2009	64	18,9	215	63,4	60	17,7	339
2010	70	19,0	220	59,8	78	21,2	368
2011	62	16,9	220	60,1	84	23,0	366
Totaal	1882	27,4	3348	48,7	1649	24,0	6879

I.2.2.3. Overdrachtswijzen

De waarschijnlijke overdrachtswijze is gekend voor 96,6% van de Belgische patiënten gediagnosticeerd tussen 2005 en 2011.

Meer dan 80% van de Belgische mannelijke patiënten rapporteren homo/biseksuele contacten (MSM). Bij de vrouwen wordt in de meerderheid van de gevallen heteroseksuele contacten vermeld (92% tot 93%). Intraveneus druggebruik (IVD) is verhoudingsgewijs belangrijker bij de vrouwen. In absolute cijfers daarentegen is de groep intraveneuze druggebruikers talrijker bij de mannen dan bij de vrouwen. Wat betreft de evolutie in de tijd, wordt een stijging waargenomen voor de homo/biseksuele overdrachtswijze (tabel 12 tot 15 en figuur 8).

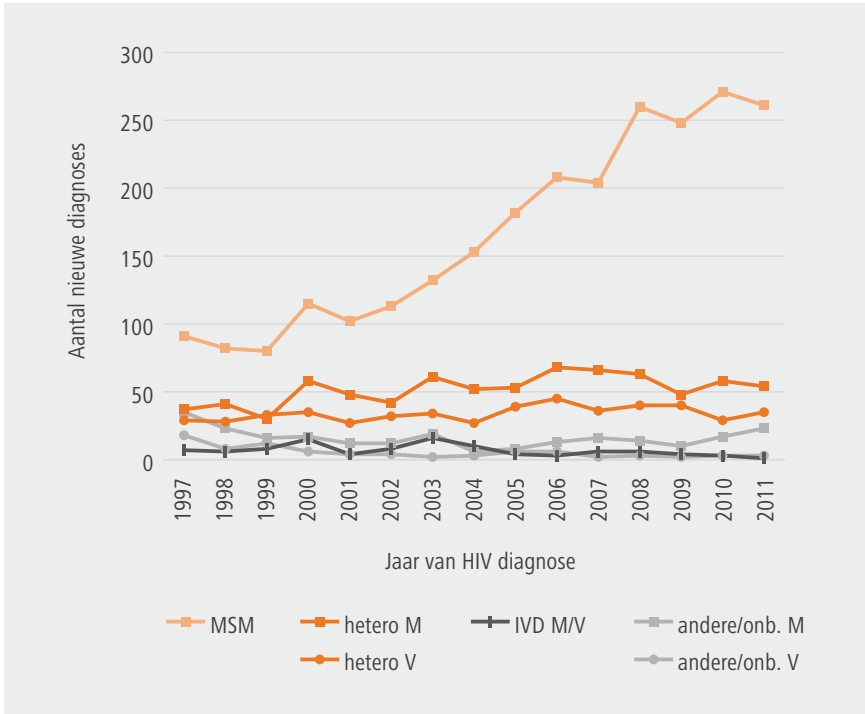
Tabel 12 | Verdeling van de Belgische hiv-geïnfekteerden per overdrachtswijze en geslacht (%) in de periodes 2005-2007, 2008-2010 en het jaar 2011

Mogelijk overdrachtswijze	Mannen			Vrouwen		
	N=	2005-2007	2008-2010	2011	2005-2007	2008-2010
N=	807	967	318	129	118	38
Homo-/biseksuele contacten	73,6	80,6	82,1	-	-	-
i.v.-druggebruik	1,4	0,8	0,3	1,6	4,2	-
Homo-/biseksuele + i.v.-drugs	0,6	0,2	-	-	-	-
Hemofilie	-	-	-	-	-	-
Transfusie*	0,5	0,8	-	4,7	1,7	5,3
Heteroseksuele contacten	23,2	17,5	17,0	93,0	92,4	92,1
Moeder/Kind	0,7	0,1	0,6	0,8	1,7	2,6
Totaal**	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

* **Belangrijke opmerking:** de vermelding van de categorie transfusie als mogelijke overdrachtswijze wil niet zeggen dat de besmetting van het hiv-virus tengevolge van een transfusie is. Het wil alleen zeggen dat die patiënten vermelden dat zij een bloedtransfusie gekregen hebben. Voor 2 gedocumenteerde gevallen werd er een besmetting via transfusie in België gemeld (in 1986 en 1998). De seroconversie van de donor werd pas vastgesteld na de transfusie.

** Met uitzondering van de patiënten waarvan de overdrachtswijze niet is gekend.

Figuur 8 | Evolutie van de hiv-diagnoses bij Belgen naar vermoedelijke overdrachtswijze en geslacht, 1997-2011

In alle regio's is er een stijging van de proportie infecties via homo/biseksuele contacten.

In Wallonië neemt intraveneus druggebruik als mogelijke overdrachtswijze proportioneel af, maar vóór 2008 bleek dit vaker de oorzaak van infectie te zijn dan in de andere regio's (tabel 13).

Tabel 13 | Verdeling van de Belgische hiv-geïnfekteerden per overdrachtswijze en regio (%) in de periodes 2005-2007, 2008-2010 en het jaar 2011

Overdrachtswijze	Brussel			Vlaanderen			Wallonië		
	2005-2007	2008-2010	2011	2005-2007	2008-2010	2011	2005-2007	2008-2010	2011
N=	191	202	61	528	643	204	161	195	81
Homo-/biseksuele contacten	71,7	71,3	77,8	67,2	74,3	71,6	46,6	68,2	80,3
i.v.-druggebruik	1,1	1,0	-	0,6	1,1	0,5	5,0	0,5	0,0
Homo-/biseksuele + i.v.-drugs	1,1	-	-	0,4	0,3	-	-	-	-
Hemofilie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transfusie	2,6	1,0	1,6	0,4	0,6	0,5	1,9	1,5	-
Heteroseksuele contacten	23,6	26,2	24,6	30,5	23,5	26,0	46,0	29,2	19,8
Moeder/Kind	-	0,5	-	1,0	0,2	1,5	0,6	0,5	-
Totaal*	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

* Met uitzondering van de patiënten waarvan de woonplaats en de overdrachtswijze niet is gekend

Het percentage van de hiv-geïnficeerden gediagnosticeerd tussen 2009 en 2011, die besmet werden via heteroseksueel contact, is het hoogst in de leeftijdsgroep vanaf 50 jaar. Het aandeel mannen die homo/biseksuele contacten melden, daalt met de leeftijd. Dergelijke trend ziet men in tabel 14.

Tabel 14 | Leeftijdsgroep, geslacht en overdrachtswijze bij de Belgische hiv-geïnficeerden gediagnosticeerd in de periode 2009-2011

Leeftijdsgroep		Contacten		Contacten	i.v.-	Andere
		homo-/biseks.	heteroseksuele	druggebruik	risico's	
		N	%	%	%	%
15-24 jaar	M	90	93,3	5,6	1,1	-
	V	15	-	100,0	-	-
	M+V	105	80,0	19,1	0,9	-
25-34 jaar	M	313	90,7	8,0	1,0	0,3
	V	30	-	96,7	-	3,3
	M+V	343	82,8	15,7	0,9	0,6
35-49 jaar	M	370	80,3	18,1	1,1	0,5
	V	40	-	92,5	5,0	-
	M+V	410	72,4	25,4	1,5	0,7
≥ 50 jaar	M	166	62,1	36,8	-	1,2
	V	24	-	95,8	-	4,2
	M+V	190	54,2	44,2	-	1,6

In tabel 15 wordt de evolutie van de waarschijnlijke overdrachtswijzen gegeven. In de meerderheid van de gevallen worden homo/biseksuele contacten vermeld en dit aandeel is gevoelig gestegen in de afgelopen jaren. Tegelijkertijd is het aandeel heteroseksuele contacten gedaald.

Na 1990 werden geen hiv-infecties meer gediagnosticeerd bij hemofiliepatiënten. De meeste hiv-geïnficeerden die een bloedtransfusie vermelden, werden buiten België of in België vóór augustus 1985 getransfuseerd, tijdstip waarop de systematische opsporing van bloedgevers is begonnen.

Tabel 15 | Verdeling van de Belgische hiv-geïnfekteerden (%) volgens overdrachtswijze, per jaar van diagnose

Overdrachts- wijze		Homo-/biseks. contacten	i.v.- druggebruik	Homo-/biseks. +i.v.-drug	Hemofilie	Transfusie*	Heteroseks. contacten	Moeder/Kind
Diagnosejaar	N	%	%	%	%	%	%	%
≤1985	260	64,2	6,5	1,5	2,7	4,6	19,2	1,2
1986	252	59,9	6,4	0,4	3,6	3,2	26,2	0,4
1987	316	54,8	4,8	1,6	2,2	5,1	30,4	1,3
1988	244	51,6	9,4	1,2	0,4	6,6	29,5	1,2
1989	265	49,1	6,8	0,8	0,4	3,8	36,6	2,6
1990	262	50,8	5,3	1,2	0,0	5,7	35,1	1,9
1991	244	57,4	4,5	0,0	0,0	2,9	29,9	5,3
1992	218	54,1	4,1	0,0	0,0	1,8	35,8	4,1
1993	200	48,0	3,0	1,5	0,0	1,5	43,0	3,0
1994	204	46,6	7,4	1,0	0,0	1,0	41,7	2,5
1995	216	52,3	2,8	0,0	0,0	1,9	41,7	1,4
1996	175	52,6	5,1	0,0	0,0	1,1	38,9	2,3
1997	173	52,6	4,1	0,6	0,0	1,7	38,2	2,9
1998	159	51,6	3,8	0,0	0,0	0,6	43,4	0,6
1999	163	49,1	4,9	1,2	0,6	1,8	38,7	3,7
2000	227	50,7	6,6	0,0	0,0	0,4	41,4	0,9
2001	189	54,0	2,1	0,0	0,0	2,1	39,7	2,1
2002	203	55,7	3,9	1,5	0,0	2,5	36,5	0,0
2003	248	53,2	6,5	1,6	0,0	0,4	38,3	0,0
2004	245	62,5	4,1	0,0	0,0	0,8	32,2	0,4
2005	282	64,5	1,4	0,0	0,0	1,1	32,6	0,4
2006	332	62,7	0,9	0,6	0,0	0,9	34,3	0,6
2007	323	63,2	1,9	0,9	0,0	1,2	31,6	1,2
2008	374	69,5	1,6	0,0	0,0	0,8	27,5	0,5
2009	344	72,1	1,2	0,0	0,0	1,2	25,6	0,0
2010	367	73,8	0,8	0,5	0,0	0,8	23,7	0,3
2011	356	73,3	0,3	0,0	0,0	0,6	25,0	0,8

* Belangrijke opmerking: de vermelding van de categorie transfusie als mogelijke overdrachtswijze wil niet zeggen dat de besmetting van het hiv-virus tengevolge van een transfusie is. Het wil alleen zeggen dat die patiënten vermelden dat zij een bloedtransfusie gekregen hebben.

I.2.2.4. Vroegdetectie van de hiv-diagnose

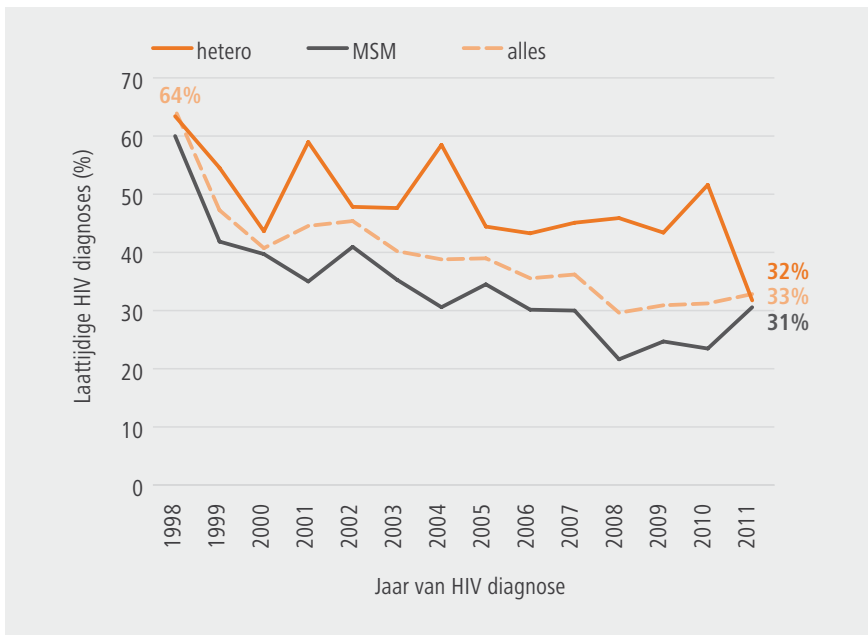
Het aantal T4-lymfocyten op het ogenblik van de hiv-diagnose is gekend voor 3014 Belgische patiënten (55.6%), waarvan de diagnose gesteld werd in de afgelopen twintig jaren. Het aantal T4-lymfocyten kan beschouwd worden als een biologische marker van het infectiestadium. Dit aantal daalt naarmate de infectie vordert. Het bedraagt meestal om en bij de 1000/mm³ bij personen in goede gezondheid en is lager dan 200/mm³ bij hiv-geïnfecteerden bij de overgang naar het aids-stadium. Hoe lager het aantal lymfocyten, hoe verder het aids-stadium is gevorderd. Het aantal T4 lymfocyten gemeten op het ogenblik van diagnose steeg significant in functie van tijd ($p < 0.001$).

Tabel 16 | Aantal T4-lymfocyten (/mm³) op het ogenblik van de hiv-diagnose bij Belgische patiënten, per jaar van diagnose

Jaar	N	Gemiddelde T4	Mediaan	Percentiel 25	Percentiel 75
1992	89	471	420	240	613
1993	90	446	409	210	572
1994	90	432	404	177	590
1995	95	409	361	224	591
1996	88	476	472	199	774
1997	93	438	375	176	596
1998	93	315	300	106	466
1999	91	398	389	160	584
2000	135	437	402	221	616
2001	110	408	382	235	555
2002	141	414	385	200	564
2003	189	443	421	257	591
2004	183	430	450	216	588
2005	177	454	417	240	632
2006	211	469	431	285	608
2007	163	433	426	270	585
2008	216	468	450	278	612
2009	220	483	456	310	638
2010	269	484	474	303	630
2011	271	466	451	303	623
Totaal	3014	447	423	250	605

De hiv-diagnose kan als laattijdig beschouwd worden als het aantal T4-lymfocyten van de patiënt lager is dan $350/\text{mm}^3$ op het moment van de hiv-diagnose, of als aids wordt gediagnosticeerd minder dan 3 maanden na de hiv-diagnose. Figuur 9 toont dat de proportie van zeer laattijdig gestelde hiv-diagnoses gedaald is in de loop van de tijd.

Figuur 9 | Evolutie van het aandeel laattijdige hiv-geïdiagnosticeerde Belgen (<350 CD4/mm³) voor elke overdrachtswijze, 1998-2011

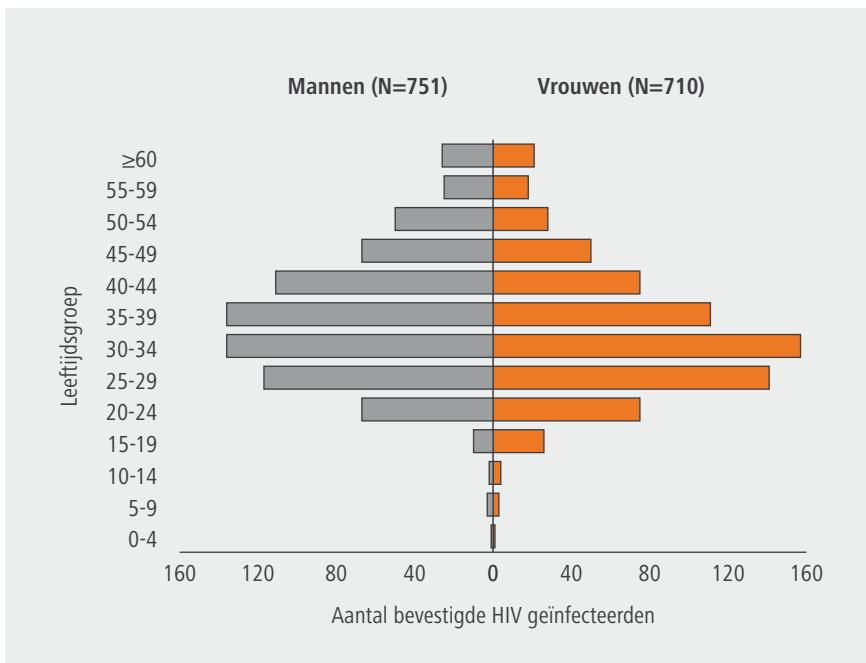
In 1998 werd 64% van de hiv-infecties zeer laattijdig gediagnosticeerd. In 2011 bedroeg deze proportie 33%. De geobserveerde daling in de loop van de tijd wijst op een gunstige evolutie wat betreft het tijdig stellen van de hiv-diagnose.

I.2.3. HIV-GEÏNFECTEERDEN VAN NIET-BELGISCHE NATIONALITEIT

De patiënten met een andere nationaliteit dan de Belgische worden hier apart besproken daar een deel van hen nog maar kort in het land verblijft en waarschijnlijk niet in België besmet werd. Het epidemiologisch profiel van deze groep, hoewel niet homogeen, verschilt van de patiënten met een Belgische nationaliteit.

I.2.3.1. Verdeling volgens geslacht en leeftijd

Figuur 10 | Geslacht en leeftijdverdeling van de niet-Belgische hiv-geïnfecteerden gediagnosticeerd in de periode 2009-2011

Bij de mannen gediagnosticeerd tussen 2009 en 2011 vindt men de meeste hiv-geïnfecteerden terug in de leeftijdsgroep 30-39 jaar en bij de vrouwen in de groep 25-34 jaar. De verhouding man/ vrouw bedraagt 1,1 wat aanzienlijk lager is dan bij Belgen (8,7).

I.2.3.2. Verdeling per nationaliteit

Van de niet-Belgische geïnfekteerden gediagnosticeerd tussen 2009 en 2011 (n=1463), komt 62,1% uit Subsaharisch Afrika, 22,6% uit Europa, 12,8% uit Amerika of Azië en 2,5% uit Noord-Afrika. Tabel 17 toont de verdeling van deze patiënten volgens regio en land van oorsprong.

Tabel 17 | Verdeling van de niet-Belgische hiv-geïnfekteerden gediagnosticeerd in de periode 2009-2011, volgens regio en land van oorsprong

Regio	Land van oorsprong	N	%	Man/Vrouw verhouding
Europa	Nederland	64	19,4	
	Frankrijk	55	16,7	
	Italië	29	8,8	
	Rusland	28	8,5	
	Portugal	24	7,3	
	Andere	130	39,4	
	Totaal		330	100
Subsaharisch Afrika	Congo*	168	19,5	
	Kameroen	156	17,2	
	Rwanda	102	11,2	
	Guinee	82	9,0	
	Burundi	53	5,8	
	Andere	348	38,3	
	Totaal		909	100
Noord-Afrika	Marokko	26	70,3	
	Andere	11	29,7	
	Totaal	37	100	2,7
Azië, Amerika, andere	Brazilië	47	25,1	
	Thailand	22	11,8	
	Verenigde Staten	10	5,4	
	Andere	108	57,8	
	Totaal	187	100	3,3

* waarschijnlijk RDC (onprecieze codering)

I.2.3.3. Overdrachtswijzen

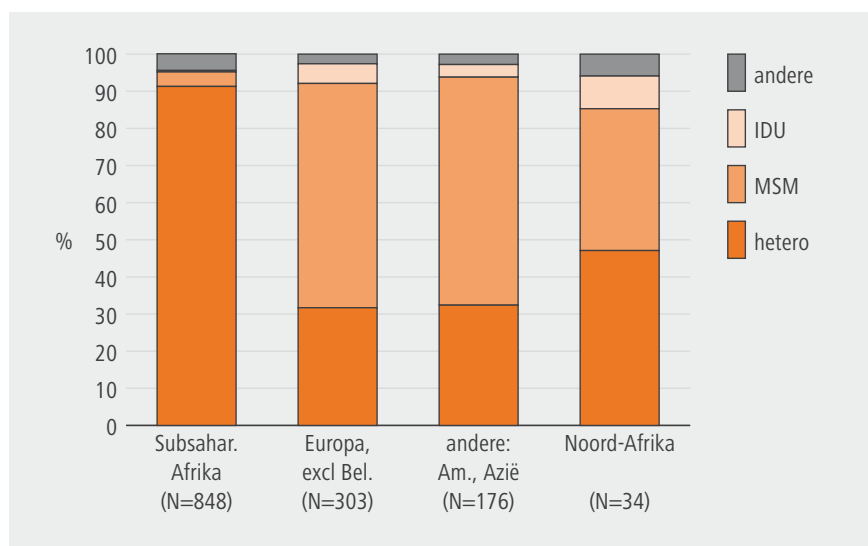
In tabel 18 wordt de evolutie van de waarschijnlijke overdrachtswijzen beschreven. De heteroseksuele overdrachtswijze wordt het meest frequent gerapporteerd.

Tabel 18 | Verdeling van niet-Belgische hiv-geïnfecteerden (%) volgens overdrachtswijze, per jaar van diagnose

Overdrachts- wijze		Homo-/biseks. contacten	i.v.- druggebruik	Homo-/biseks. +i.v.-drug	Hemofilie	Transfusie	Heteroseks. contacten	Moeder/Kind
Diagnosejaar	N	%	%	%	%	%	%	%
≤1985	263	9,1	11,8	1,1	0,8	4,6	65,4	7,2
1986	210	14,8	10,0	1,4	0,0	3,3	66,7	3,8
1987	230	20,0	10,9	0,4	0,0	4,4	61,7	2,6
1988	202	12,9	16,3	0,5	0,0	5,0	59,9	5,5
1989	287	12,9	11,2	0,7	0,0	6,6	64,8	3,8
1990	314	12,7	8,6	0,3	0,0	6,4	67,8	4,1
1991	296	12,8	8,1	0,3	0,7	2,7	74,3	1,0
1992	414	9,2	6,5	0,5	0,2	3,6	75,4	4,6
1993	402	9,0	5,2	0,8	0,3	5,2	75,4	4,2
1994	370	9,2	5,7	0,3	0,0	4,3	77,3	3,2
1995	277	9,8	4,0	0,7	0,0	4,7	76,9	4,0
1996	248	12,1	3,6	0,0	0,0	4,8	73,8	5,7
1997	238	5,9	4,6	0,4	0,0	3,8	81,9	3,4
1998	298	9,4	2,7	0,7	0,0	6,0	78,9	2,4
1999	291	7,6	3,1	0,0	0,0	3,4	82,8	3,1
2000	404	10,4	2,5	0,5	0,0	4,7	78,7	3,2
2001	437	10,8	3,2	0,5	0,0	3,9	78,7	3,0
2002	477	10,3	2,3	0,2	0,0	4,8	79,7	2,7
2003	491	10,4	3,3	0,0	0,0	4,1	79,6	2,7
2004	486	10,7	3,1	0,2	0,0	4,9	79,6	1,4
2005	477	13,8	1,9	0,2	0,4	5,5	76,9	1,3
2006	417	20,4	2,2	0,2	0,0	3,8	72,4	1,0
2007	445	19,6	2,3	0,2	0,2	3,4	71,7	2,7
2008	419	24,1	1,9	0,7	0,2	3,6	68,0	1,4
2009	413	23,0	2,2	0,2	0,2	2,4	71,2	0,7
2010	476	24,0	1,9	0,0	0,0	3,6	69,3	1,3
2011	472	27,1	2,1	0,0	0,0	2,3	67,6	0,9

De verdeling van de overdrachtswijzen is gevoelig gewijzigd in de loop van de tijd. Sinds het begin van de epidemie zien we een dalende trend in de overdrachtswijze via intraveneus druggebruik. Sinds 2004 wordt een daling van het aandeel via heteroseksuele contacten en een stijging van het aandeel via homo/biseksuele contacten vastgesteld.

Figuur 11 | Verdeling van de niet-Belgische hiv-geïnficeerden gediagnosticeerd in de periode 2009-2011, volgens overdrachtswijze en regio van oorsprong

I.2.3.4. Geografische spreiding

Vierenveertig procent van de personen met niet-Belgische nationaliteit waarbij in 2011 hiv infectie gediagnosticeerd werd en waarvan de woonplaats is gekend, woont in Brussel.

Het aandeel infecties door homo/biseksuele overdracht is het hoogst in Brussel en stijgt in 2011 in vergelijking met de voorgaande jaren; dit stijgt ook in Vlaanderen (tabel 19).

Tabel 19 | Verdeling van de niet-Belgische hiv-geïnfekteerden per overdrachtswijze en regio (%) in de periodes 2005-2007, 2008-2010 en het jaar 2011

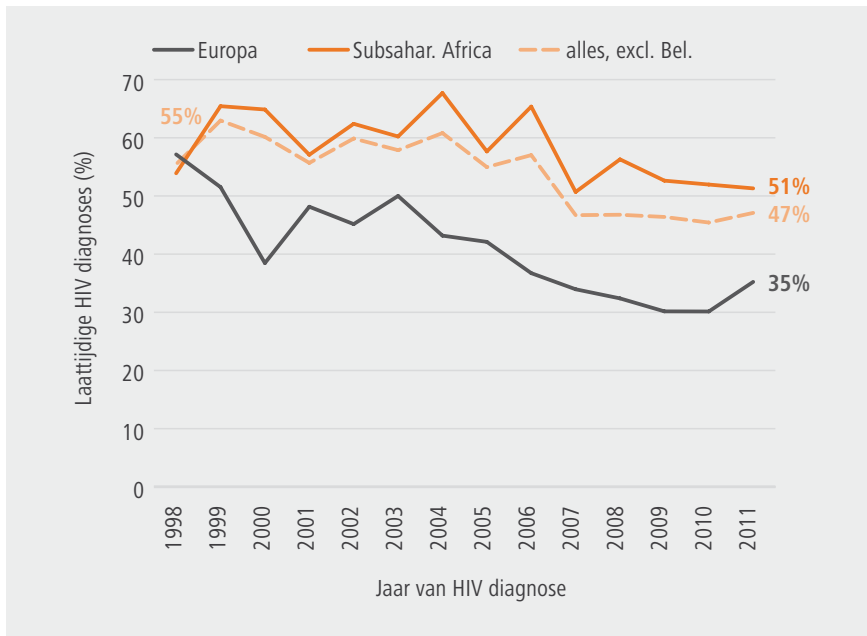
Overdrachtswijze	Brussel			Vlaanderen			Wallonië		
	N=	2005-2007	2008-2010	2011	2005-2007	2008-2010	2011	2005-2007	2008-2010
N=	449	467	183	429	441	151	284	247	90
Homo-/biseksuele contacten	24,7	29,8	39,9	17,0	24,7	25,2	9,5	12,6	11,1
i.v.-druggebruik	1,6	1,7	2,7	3,3	2,5	2,0	0,7	2,0	2,2
Homo-/biseksuele + i.v.-drugs	-	-	-	0,2	0,7	-	0,7	0,4	-
Hemofilie	-	-	-	0,2	-	-	0,4	0,4	-
Transfusie	3,8	2,1	1,1	2,8	2,5	4,0	7,0	5,7	2,2
Heteroseksuele contacten	67,0	65,7	56,3	73,7	68,7	68,9	80,3	77,3	81,1
Moeder/Kind	0,9	0,6	-	2,8	0,9	-	1,4	1,6	3,3
Totaal*	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

* Met uitzondering van de patiënten voor wie de woonplaats en de overdrachtswijze niet is gekend

I.2.3.5. Vroegdetectie van hiv

De diagnose kan als laattijdig beschouwd worden als het T4-lymfocytegehalte van de patiënt minder dan $350/\text{mm}^3$ bedraagt op het moment van de hiv-diagnose, of als aids wordt gediagnosticeerd minder dan 3 maanden na de hiv-diagnose. Figuur 8 toont dat de proportie van de zeer laattijdig gestelde hiv-diagnoses gedaald is in de loop van jaren 1998-2011.

Figuur 12 | Evolutie van het aandeel laattijdige gediagnosticeerde hiv-infecties bij niet-Belgische patiënten, per regio van oorsprong (1998-2011)

In 1999 werden 63% van de hiv-infecties zeer laattijdig gediagnosticeerd. In 2011 bedroeg deze proportie 47% (35% bij patiënten met Europese nationaliteit en 51% bij patiënten afkomstig van Subsaharisch Afrika). De geobserveerde matige daling in de loop van de tijd doet een gunstige evolutie vermoeden wat betreft het tijdig stellen van de hiv-diagnose.

Opmerking: De geobserveerde verschillen tussen Belgische patiënten (figuur 9) en niet-Belgische (figuur 12) moeten met de grootste voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Bij personen van niet-Belgische nationaliteit heeft de ingezamelde informatie soms betrekking op de eerste positieve test uitgevoerd in België, terwijl de eerste diagnose van hiv-infectie misschien eerder werd gesteld in het land van oorsprong. De migratie veroorzaakt een bias in de schatting van de tijdigheid van de diagnose in deze populatie.

II. AIDS-PATIËNTEN

II.1. METHODEN

De in september 1982¹ door de Centers for Disease Control and Prevention (CDC) voorgestelde aids definitie wordt in België gebruikt sinds de epidemiologische surveillance begon in maart 1983. De CDC vulde deze eerste definitie² aan in augustus 1987 met richtlijnen voor aids diagnose bij patiënten met onbekende serologie en voor patiënten met een negatieve hiv-serologie doch met aandoeningen die op aids wijzen (hiv encefalitis, HIV Wasting Syndrome).

Deze gewijzigde definitie wordt sinds begin 1988 in België toegepast. Sinds januari 1993³ is er een nieuwe wijziging met toevoeging van drie bijkomende pathologieën aan de lijst van de aids-definiërende aandoeningen zijnde longtuberculose, recidiverende pneumonie en baarmoederhalskanker.

De aids-patiënten worden anoniem geregistreerd via een gestandaardiseerd formulier.

Zesmaandelijks worden de aangegeven infecties gevalideerd in overeenstemming met de Europese aids definitie (ECDC)⁴.

De volgende gegevens worden geregistreerd: datum van aangifte en diagnose, leeftijd, geslacht, burgerlijke stand, nationaliteit, etnische oorsprong, verblijfplaats, waarschijnlijke overdrachtswijze, hiv1- en/of hiv2-serologie, ziekte(n) kenmerkend voor aids.

De opvolgingsgegevens betreffende het eventuele overlijden en de datum van de laatste consultatie worden eveneens verzameld. Na validatie wordt een statistische analyse gerealiseerd.

II.2. RESULTATEN

II.2.1. CUMULATIEF AANTAL EN DE EVOLUTIE VAN HET AANTAL NIEUWE ZIEKEN

Tussen 1983 en 31 december 2011 werden 4208 aids-gevallen geregistreerd. Onder hen zijn er 1975 overleden, van 521 is er geen nieuws meer en 1712 zijn nog steeds in leven op 31 december 2011.

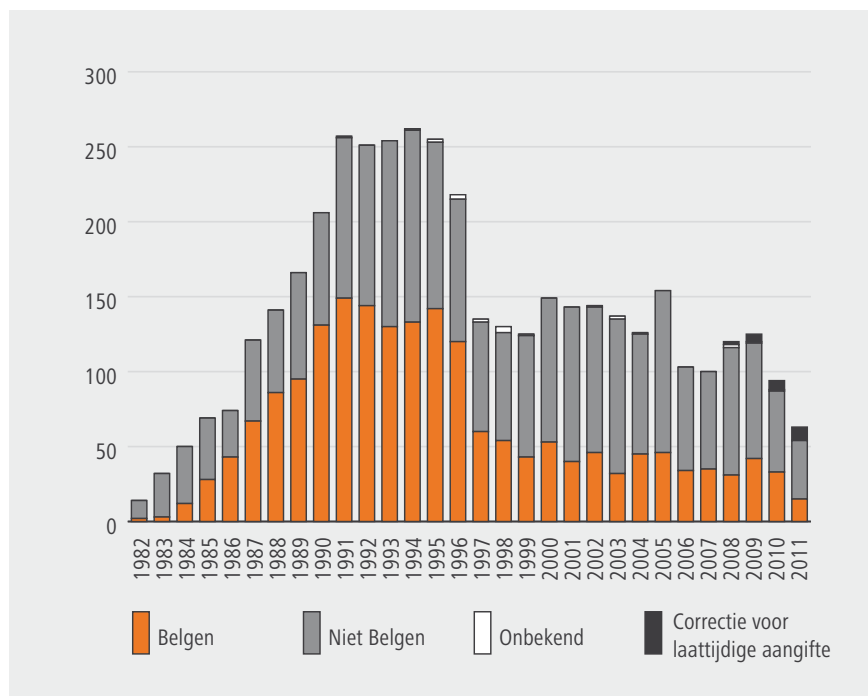
De eerste aids-patiënten werden in het begin van de jaren tachtig geregistreerd. In figuur 13 wordt de evolutie van het aantal nieuw aangegeven patiënten per jaar weergegeven. Hierbij wordt rekening gehouden met de nationaliteit van de patiënten.

Als men de cijfers over de loop der jaren bekijkt, ziet men tussen 1991 en 1995 een plateau voor wat betreft het aantal nieuw gediagnosticeerde aids-patiënten met gemiddeld 255 gevallen per jaar.

De incidentie is sterk gedaald tijdens de jaren 1996 en 1997 (-50%) dankzij het gebruik van de nieuwe antiretrovirale geneesmiddelen. Deze daling houdt echter op vanaf 1998 en het jaarlijkse aantal gemelde gevallen tijdens de periode 1998-2009 heeft zich gestabiliseerd. De gecorrigeerde incidentie over de vijf laatste jaren bedraagt respectievelijk 100, 120, 125, 94 en 63. Voor het jaar 2011 werden tot op dit moment 54 nieuw gediagnosticeerde gevallen gemeld. De incidentie gecorrigeerd voor laattijdige aangiften bedraagt 63 gevallen.

Het feit dat we een vertraging zien in de daling van het aantal aids-gevallen sinds 1997 kunnen we deels toeschrijven aan het aantal aids-patiënten die hun diagnose van een hiv-infectie pas te weten komen op het ogenblik van hun ziekte. Het percentage van de aids-patiënten die hun seropositiviteit ontdekten bij de diagnose van aids was 21% tussen 1995 en 1996. Het bedraagt 38% in 2010-2011 (41% bij de heteroseksuelen en 37% bij de homo/biseksuelen).

Figuur 13 | Nieuwe aids-patiënten volgens nationaliteit per jaarlijkse aangifte

Naast het geheel van de nieuwe aids-patiënten worden de resultaten die betrekking hebben op aids-patiënten van Belgische nationaliteit en aids-patiënten van niet Belgische nationaliteit in figuur 13 voorgesteld.

II.2.2. ZIEKEN VAN DE BELGISCHE NATIONALITEIT

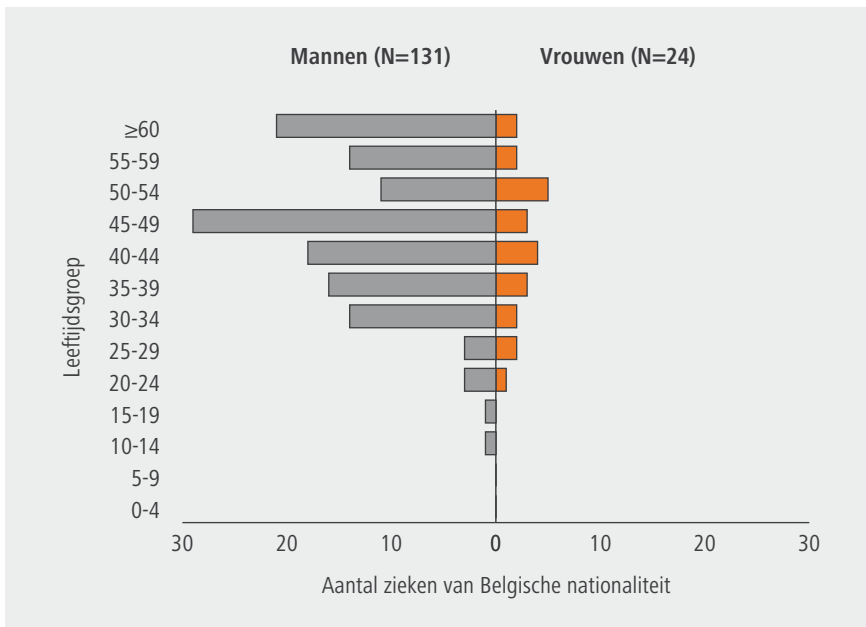
II.2.2.1. Evolutie van het aantal nieuwe aids-patiënten

De evolutie van de verschillende etappes aids-patiënten werd al beschreven in figuur 9.

II.2.2.2. Verdeling volgens geslacht en leeftijd

De hoogst vertegenwoordigde leeftijdsgroepen onder de personen gediagnosticeerd tussen 2006 en 2011 zijn die van 45-49 jaar bij de mannen. Er werd gedurende deze periode geen enkele diagnose gesteld bij personen jonger dan 14 jaar (figuur 14).

Figuur 14 | Geslacht en leeftijd van de Belgische aids-patiënten in België gediagnosticeerd in de periode 2007-2011

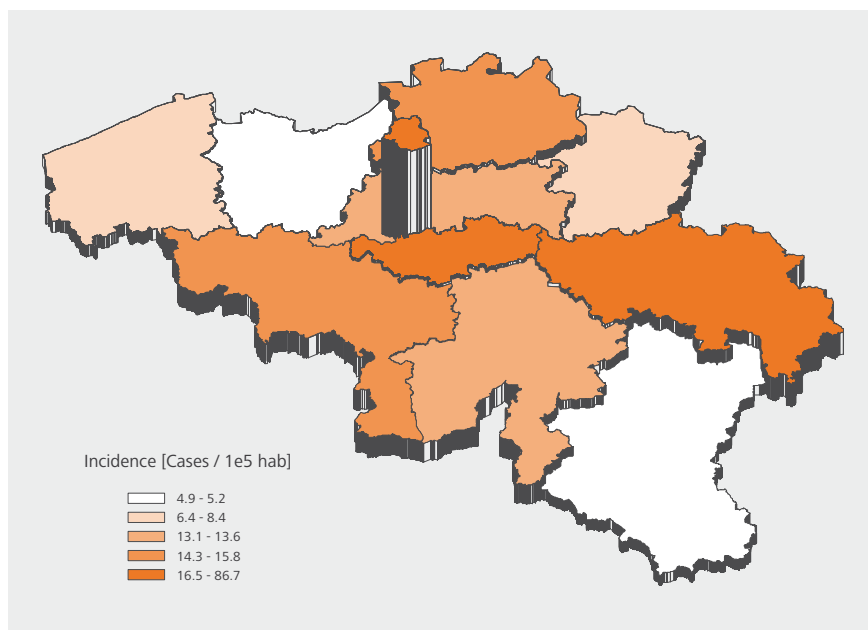

Gedurende deze periode is – op het ogenblik van de diagnose – de gemiddelde leeftijd van de mannen 47,2 jaar (mediaan: 46,5 jaar) en vrouwen 44,1 jaar (mediaan: 44,3 jaar). De gemiddelde leeftijd op het moment van de aids-diagnose is significant gestegen, dit zowel bij de mannen als bij de vrouwen ($p < 0,001$).

II.2.2.3. Geografische spreiding

De provincie of het gewest van verblijf is gekend voor 1702 Belgische patiënten (89,7%) gediagnosticeerd sinds 1983. Bijna 40% woonde in de regio Brussel op het ogenblik van de diagnose (figuur 15). Als men rekening houdt met de populatie dan zijn de provincies die het meest geraakt zijn Luik, Waals-Brabant, Antwerpen, en Henegouwen, in dalende volgorde.

Figuur 15 | Gecumuleerde incidentie van de in België verblijvende aids-patiënten per 100 000 inwoners per provincie of gewest, aangegeven sinds 1983

In tabel 20 worden het aantal nieuwe aids-gevallen per jaar van diagnose en verdeeld per regio weergegeven.

Tabel 20 | Nieuwe aids-gevallen bij Belgen per gewest en per jaar van diagnose

Jaar van diagnose	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Totaal
≤1985	16	3	6	15
1986	18	9	6	33
1987	24	14	17	55
1988	32	13	26	71
1989	33	29	24	86
1990	49	43	27	119
1991	54	48	33	135
1992	59	44	37	140
1993	49	57	22	128
1994	43	48	38	129
1995	52	45	37	134
1996	41	37	38	116
1997	23	15	19	57
1998	21	22	9	52
1999	16	13	10	39
2000	14	21	16	51
2001	12	14	13	39
2002	17	15	12	44
2003	14	10	7	31
2004	18	12	12	42
2005	15	22	9	46
2006	13	11	10	34
2007	8	12	11	31
2008	12	9	9	30
2009	13	11	17	41
2010	11	13	8	32
2011	5	5	5	15
Totaal	682	595	478	1755

II.2.2.4. Overdrachtswijzen

In tabel 21 worden de verschillende mogelijke overdrachtswijzen geordend. Patiënten met meerdere mogelijke overdrachtswijzen, werden ondergebracht in de categorie met het hoogste transmissierisico.

Op het totaal aantal geregistreerde aids-gevallen tussen 2007 en 2011, wordt de heteroseksuele weg in 37,2% van de gevallen als vermoedelijke overdrachtswijze weerhouden: 27,3% bij de mannen en 91,7% bij de vrouwen. Bij mannen is de homo- of biseksuele overdracht de belangrijkste overdrachtswijze: veruit twee op drie mannen worden via deze weg besmet (63,6%).

Tabel 21 | Verdeling van de Belgische aids-patiënten volgens overdrachtswijze, cumulatieve gegevens 2007-2011

Overdrachtswijze	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Homo-/biseksuele contacten	84	63,6	0	0,0	84	53,9
i.v.-druggebruik	2	1,5	1	4,2	3	1,9
Homo-/biseksuele + i.v.-drugs	2	1,5	0	0,0	2	1,3
Hemofilie	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Transfusie	2	1,5	0	0,0	2	0,0
Heteroseksuele contacten	36	27,3	22	91,7	58	37,2
Moeder/Kind	2	1,5	1	4,2	3	1,9
Onbekend	4	3,0	0	0,0	4	2,6
Totaal	132	100,0	24	100,0	156	100,0

II.2.2.5. Tijdsverloop tussen hiv- en aids-diagnose

Tussen 2004 en 2007 werd bij 34% van de patiënten de hiv-diagnose minder dan 3 maanden voor de aids-diagnose gesteld, d.w.z. dat de detectie van hiv-antilichamen zeer laattijdig gebeurde in de evolutie van de infectie (tabel 22). Voor de periode 2008-2011 is de verhouding van de patiënten bij wie de hiv-diagnose minder dan 3 maanden voor de aids-diagnose gesteld werd gelijk aan 31,0%.

De geobserveerde verschillen naar overdrachtswijze over de bestudeerde periodes zijn echter niet statistisch significant, het gering aantal gevallen in beschouwing genomen.

Tabel 22 | Verdeling aantal gevallen met kort tijdsverloop tussen rapportage van hiv infectie en aids, vergelijking jaren 2004-2007 en 2008-2011

Overdrachtswijze	2004-2007		2008-2011	
	N	%	N	%
Homo-/biseksuele contacten	75	34,7	60	28,3
i.v.-druggebruik	9	11,1	2	50,0
Heteroseksuele contacten	48	33,3	45	33,3
Totaal	144	34,0	113	31,0

II.2.2.6. Geassocieerde klinische syndromen

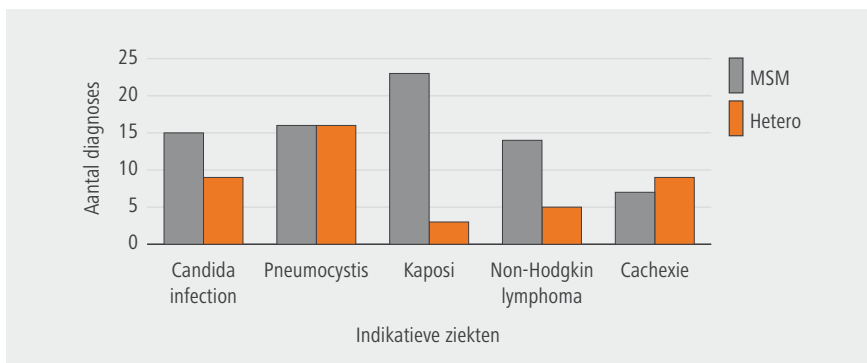
In tabel 23 vindt men de klinische aandoeningen die leiden tot de aids-diagnose. Patiënten met meerdere aandoeningen werden in de klasse van de meest frequent voorkomende aandoening geplaatst.

Tabel 23 | Aandoeningen – in hiërarchische volgorde – leidend tot de aids-diagnose bij Belgische patiënten, cumulatieve gegevens 1983-2011

Aandoeningen	Geslacht		Totaal	
	M	V	N	%
Kaposi sarcoom (KS)	228	5	233	12,3
Opportunistische infecties (OI)	1075	245	1320	69,6
KS + OI	76	0	76	4,0
Lymfoom	95	8	103	5,4
hiv-encefalitis	62	14	76	4,0
hiv-wasting syndroom	60	18	78	4,1
Lymfoïde interstitiële pneumonie	2	3	5	0,3
Invasieve baarmoederhalskanker	0	6	6	0,3
Totaal	1598	299	1897	100,0

Longtuberculose (alleen of geassocieerd) werd gezien in 5,9% van de nieuw aangegeven diagnoses en dit vanaf 1993, het ogenblik waarop longtuberculose opgenomen werd in de definitie van de aids-definiërende aandoeningen. Kaposi sarcoom werd in 16,3% van alle aandoeningen gevonden (alleen: 12,3%; geassocieerd aan een opportunistische infectie: 4,0%). Deze aandoening werd het meest gezien bij homo- en biseksuelen, waar ze 26,4% van de klinische syndromen uitmaakte (sarcoom alleen: 19,8%; geassocieerd: 6,6%).

Figuur 16 | Meest voorkomende aids-definiërende aandoeningen naar overdrachtwijze bij Belgische patiënten, 2007-2011

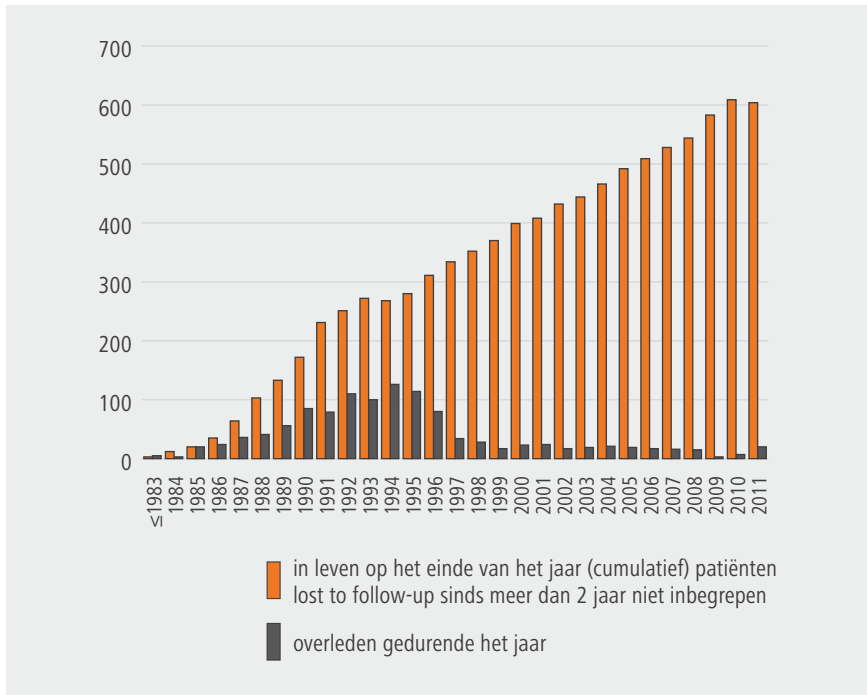

II.2.2.7. Mortaliteit

Tot 1994 is het sterftecijfer voor aids jaar na jaar gestegen waarna een scherpe daling is ingezet vanaf 1996, dank zij de komst van de antiretrovirale geneesmiddelen (figuur 17).

Op het einde van 2011 waren er 604 aids-patiënten in leven, onder medische behandeling en medisch toezicht.

Figuur 17 | Aantal overlijdens per jaar en aantal patiënten nog in leven op het einde van het jaar van de Belgische aidspatiënten

II.2.3. AIDS-PATIENTEN VAN NIET-BELGISCHE NATIONALITEIT

II.2.3.1. Evolutie van het aantal nieuwe aids-patiënten

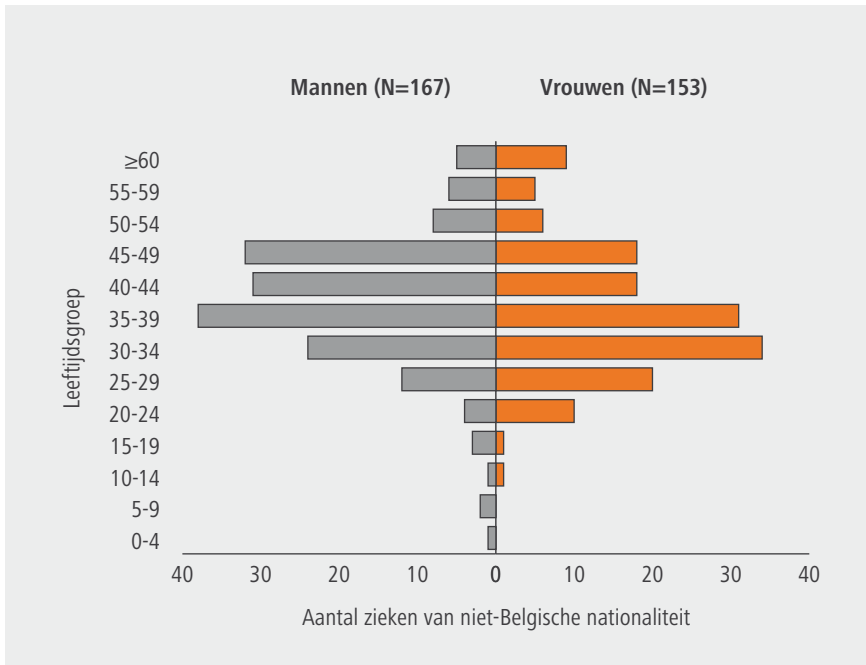
De verschillende fasen van deze evolutie werden beschreven in figuur 13.

II.2.3.2. Verdeling volgens geslacht en leeftijd

Voor de periode 2007-2011 bedraagt de man/vrouw verhouding 1,1 en ligt duidelijk lager dan deze bij de Belgische aids-patiënten (5,5). Bij volwassen mannen is de gemiddelde leeftijd op het moment van de diagnose bij de niet-Belgen (40,4 jaar) lager dan bij de Belgen (47,2 jaar).

Het verschil in leeftijd is ook opvallend bij de vrouwen: gemiddelde leeftijd van de niet-Belgen is 38,4 jaar, tegenover deze van de Belgen met 44,1 jaar.

Figuur 18 | Geslacht en leeftijd van niet-Belgische aids-patiënten in België gediagnosticeerd in de periode 2007-2011

II.2.3.3. Verdeling volgens nationaliteit

De meeste niet Belgen zijn van Afrikaanse herkomst (72%) (tabel 24).

Tabel 24 | Verdeling van de niet-Belgische aids-patiënten volgens nationaliteit, cumulatieve gegevens, 2007-2011

Nationaliteit	M	V	Ratio M/V	Totaal
Europese	41	12	3,4	53
Afrikaanse Zuid-Sahara	101	129	0,8	230
Noord-Afrikaanse	12	3	4,0	15
Andere	13	9	1,4	22
Totaal	167	153	1,1	320

II.2.3.4. Geografische verspreiding

In tabel 25 wordt het aantal nieuwe aids-gevallen per jaar weergegeven, verdeeld per regio. De regio waar de patiënt verblijft, is gekend voor 76,8% van de gevallen: 64,1% van de meldingen zijn afkomstig uit het Brusselse gewest, 18,1% uit Wallonië en 17,8% uit Vlaanderen. Het betreft de vermelding van het gewest op het moment van de gestelde diagnose.

Tabel 25 | Verdeling van het aantal niet-Belgische aids-patiënten (N) volgens regio en per jaar van diagnose

Jaar van diagnose	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Totaal
≤1986	21	4	1	26
1987	19	3	1	23
1988	18	0	2	20
1989	30	1	9	40
1990	36	4	6	46
1991	42	13	11	66
1992	34	8	22	64
1993	59	20	24	103
1994	64	25	22	111
1995	60	12	23	95
1996	48	16	14	78
1997	44	14	7	65
1998	42	14	13	69
1999	43	12	15	70
2000	52	22	15	89
2001	53	27	11	91
2002	61	15	13	89
2003	61	10	18	89
2004	43	19	10	72
2005	52	24	23	99
2006	47	8	9	64
2007	41	12	9	62
2008	50	9	15	74
2009	48	6	13	67
2010	35	7	8	50
2011	24	8	4	36
Totaal	1127	313	318	1758

II.2.3.5. Overdrachtswijzen

Heteroseksuele overdracht is de meest waarschijnlijke overdrachtswijze in drie gevallen op vier bij de niet-Belgische aids-patiënten.

Tabel 26 | Verdeling van niet-Belgische aids-patiënten volgens overdrachtswijze, cumulatieve gegevens, 2007-2011

Overdrachtswijze	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Homo-/biseksuele contacten	40	24,0	0	0,0	40	12,5
i.v.-druggebruik	11	6,6	1	0,7	12	3,8
Transfusie	1	0,6	7	4,6	8	2,5
Heteroseksuele contacten	103	61,7	140	91,5	243	75,9
Moeder/Kind	4	2,4	1	0,7	5	1,6
Onbekend	8	4,8	4	2,6	12	3,8
Totaal	167	100,0	153	100,0	320	100,0

Homo of biseksuele contacten vertegenwoordigen ongeveer 24% van de mogelijke overdrachtswijzen bij de mannelijke niet-Belgen. Dit is 3 maal minder dan bij de Belgen.

Tabel 27 | Verdeling van niet-Belgische aids-patiënten volgens nationaliteit en overdrachtswijze, cumulatieve gegevens 2007-2011

Overdrachtswijze	Europeanen		Afkomstig uit Subsah, Afrika		Afkomstig uit Noord-Afrika		Andere	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Homo-/biseksuele contacten	19	35,9	5	2,2	3	20,0	13	59,1
i.v.-druggebruik	6	11,3	0	0,0	6	40,0	0	0,0
Transfusie	1	1,9	7	3,0	0	0,0	0	0,0
Heteroseksuele contacten	25	47,2	204	88,7	5	33,3	9	40,9
Moeder/Kind	0	0,0	5	2,2	0	0,0	0	0,0
Andere of onbekend	2	3,8	9	3,9	1	6,7	0	0,0
Totaal	53	100,0	230	100,0	15	100,0	22	100,0

De heteroseksuele overdrachtswijze bij de niet-Belgen afkomstig van Subsaharisch Afrika (88,7%) en het I.V.-druggebruik als overdrachtswijze bij de niet-Belgen afkomstig van Noord-Afrika (40.0%) wordt hierbij opgemerkt.

II.2.3.6. Geassocieerde klinische syndromen

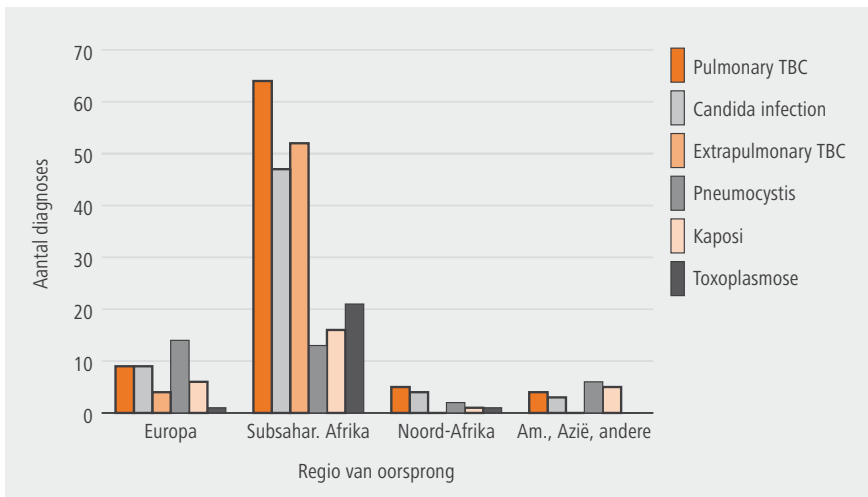
In tabel 28 zijn de klinische syndromen die leiden tot aids geklasseerd volgens dezelfde volgorde als bij de Belgische aids-patiënten (tabel 27).

Tabel 28 | Aandoeningen – in hiërarchische volgorde – leidend tot de aids-diagnose bij de niet-Belgische aids-patiënten, cumulatieve gegevens 1985-2011

Aandoeningen	Geslacht		Totaal	
	M	V	N	%
Kaposi sarcoom (KS)	104	29	134	5,9
Opportunistische infecties (OI)	989	853	1843	80,6
KS + OI	61	35	96	4,2
Lymfoom	50	18	68	3,0
Hiv-encefalitis	27	24	51	2,2
Hiv-wasting syndroom	29	22	51	2,2
Lymfoïde interstitiële pneumonie	11	13	24	1,0
Invasieve baarmoederhalskanker	0	19	19	0,8
Totaal	1271	1013	2286	100,0

Voor 439 patiënten was een longtuberculose (alleen of geassocieerd) de aanleiding tot de aids-diagnose. Dit komt neer op 26,5% van de niet-Belgische zieken gediagnosticeerd na 1993 versus 5,9% van de Belgische zieken.

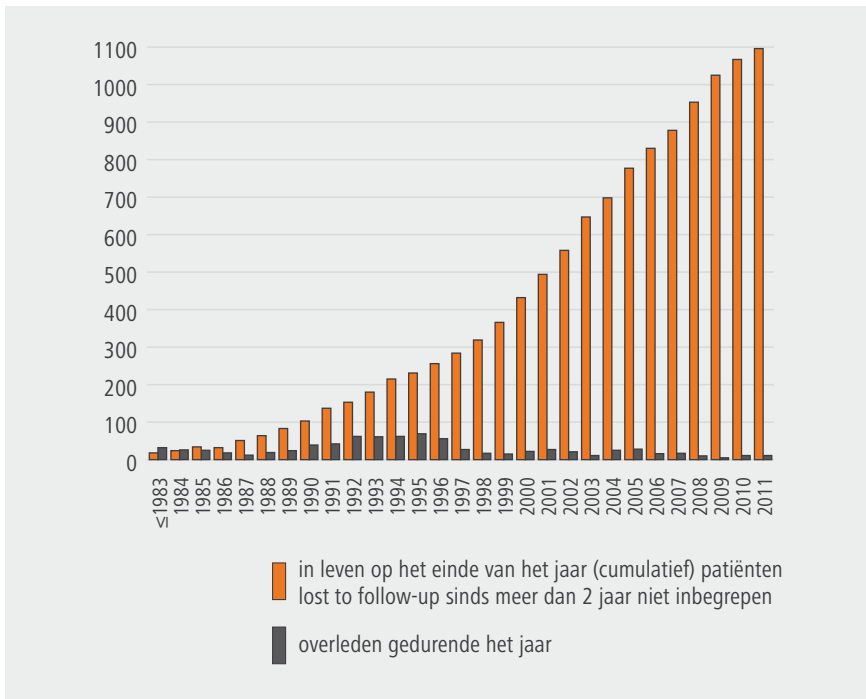
Figuur 19 | Meest voorkomende aids-definiërende aandoeningen bij niet-Belgische patiënten, per regio van oorsprong 2007-2011

II.2.3.7. Mortaliteit

We merken een belangrijke daling van het sterftcijfer vanaf 1996. Duizendzesennegentig niet-Belgische aids-patiënten werden eind 2011 nog opgevolgd in België (figuur 20).

Figuur 20 | Aantal overlijdens per jaar en aantal patiënten nog in leven op het einde van het jaar van de niet-Belgische aids-patiënten

III. HIV-PATIËNTEN MEDISCH OPGEVOLGD IN BELGIË

III.1. METHODEN

Sinds het gebruik van antiretrovirale behandelingen in 1996, is de levensverwachting van geïnfecteerde personen aanzienlijk verbeterd en is de populatie van hiv-patiënten in medische opvolging sneller gestegen. Teneinde dit aspect van de evolutie, dat meer aansluit bij de prevalentie, te kunnen beschrijven en bestuderen, worden gegevens over de hiv-populatie in medische opvolging ingezameld volgens een methodologie gelijkaardig aan deze gebruikt door het epidemiologische surveillancesysteem dat de incidentiegegevens van hiv-infectie en aids inzamelt.

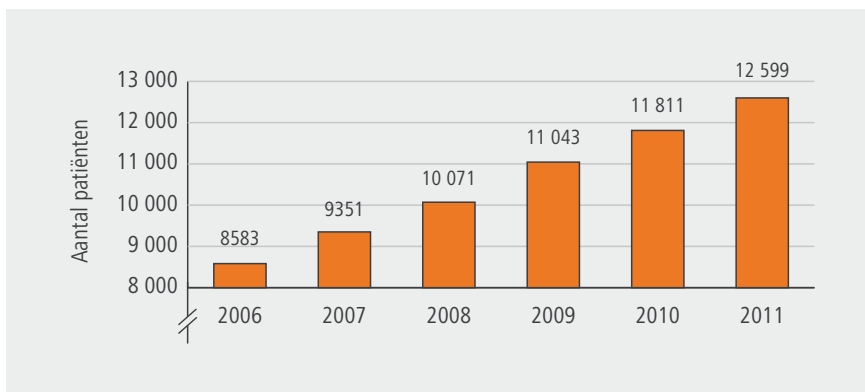
De patiënten worden beschouwd als zijnde medisch opgevolgd als in de loop van het afgelopen jaar minstens één virale lading werd gemeten. Aangezien de aids Referentie Laboratoria instaan voor het geheel van de metingen van virale lading, is het mogelijk om het aantal personen in medische opvolging te kennen. De volgende grafieken beschrijven de hiv-populatie medisch opgevolgd in de loop van het jaar 2011.

III.2. RESULTATEN

III.2.1. AANTAL PERSONEN IN MEDISCHE OPVOLGING

In 2011 werden 12 599 hiv-patiënten medisch opgevolgd in België. Dit is een stijging van 6,7% in vergelijking met het jaar 2010.

Figuur 21 | Aantal hiv-patiënten in medische opvolging in België, 2006-2011

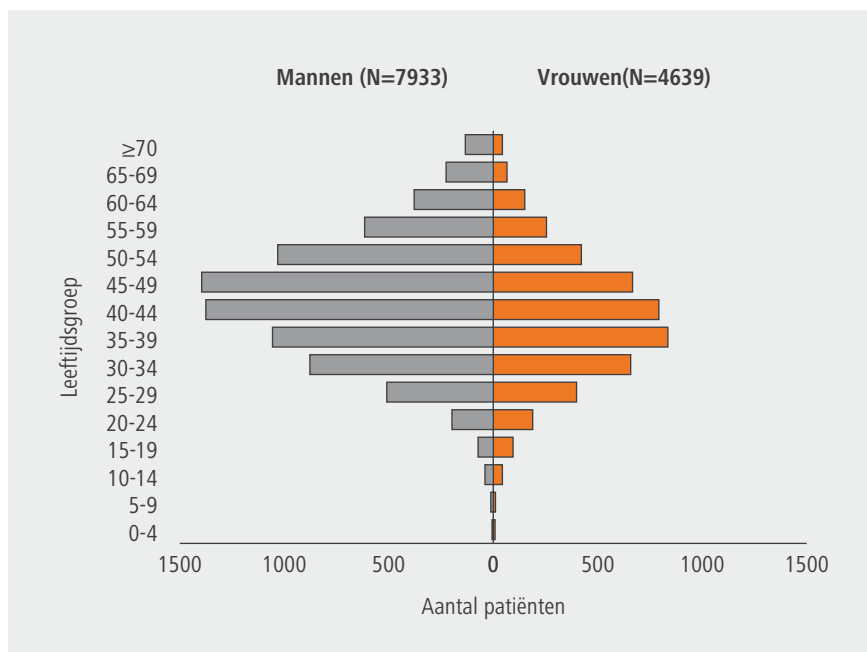

III.2.2. BESCHRIJVING VAN DE PERSONEN OPGEVOLGD IN 2011

III.2.2.1. Verdeling naar leeftijd en geslacht

De man/vrouw-ratio van de patiënten opgevolgd in 2011 bedroeg 1,71. De gemiddelde leeftijd bedroeg 43,1 jaar: 44,3 jaar bij de mannelijke patiënten en 40,9 jaar bij de vrouwelijke patiënten.

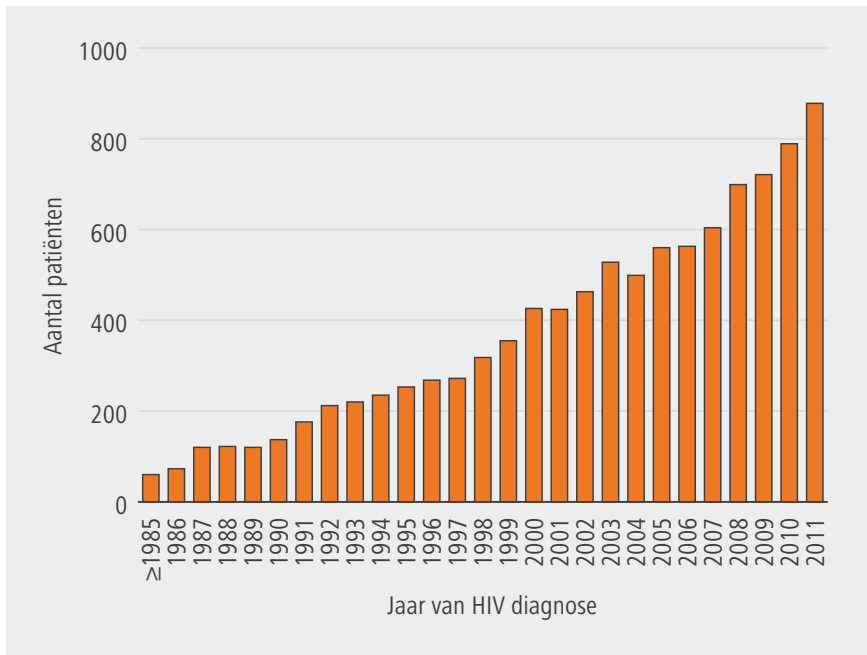
Figuur 22 | Verdeling van de hiv-patiënten opgevolgd in 2011 naar leeftijd en geslacht

III.2.2.2. Jaar van hiv-diagnose van de patiënten in opvolging

Het jaar van de hiv-diagnose is beschikbaar voor 10 095 (80,1%) patiënten in medische opvolging. Onder de patiënten voor wie deze informatie beschikbaar is, werd 16,5% gediagnosticeerd in 2010-2011, 54,4% tussen 2000 en 2009, 24,2% in de loop van de jaren '90 en 4,9% in de loop van de jaren '80.

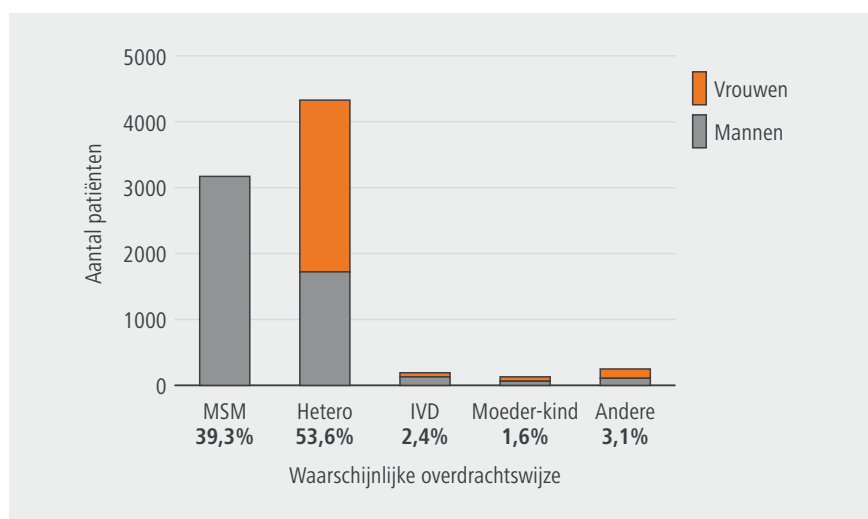
Figuur 23 | Jaar van hiv-diagnose van de hiv-patiënten opgevolgd in 2011

III.2.2.3. Overdrachtswijze van de infectie

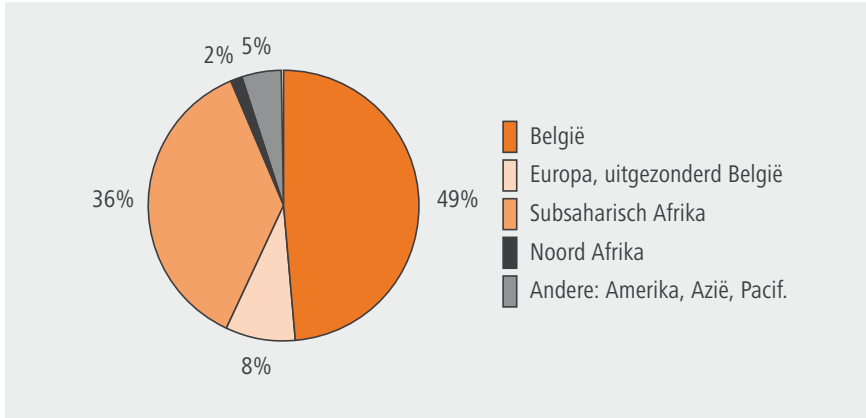
Figuur 24 toont de waarschijnlijke overdrachtswijzen van de infectie van de patiënten opgevolgd in 2011. Onder de mannelijke patiënten van wie de overdrachtswijze is gekend, vermeldt 61,1% homo/biseksuele contacten en 33,2% heteroseksuele contacten als mogelijke overdrachtswijze. Onder de vrouwelijke patiënten voor wie deze informatie beschikbaar is, rapporteert 90,6% heteroseksuele contacten.

Figuur 24 | Verdeling van de hiv-patiënten opgevolgd in 2011 volgens overdrachtswijze van de infectie

III.2.2.4. Regio van oorsprong van de patiënten in medische opvolging

Figuur 25 | Verdeling van de van de hiv-patiënten opgevolgd in 2011 naar nationaliteit (gegroepeerd)

Onder de patiënten voor wie informatie beschikbaar is over de nationaliteit, vermeldt 48,8% de Belgische nationaliteit en 36,5% van de patiënten zijn afkomstig uit Subsaharisch Afrika.

83,9% van de Belgische patiënten zijn mannen. Bij de patiënten afkomstig uit Subsaharisch Afrika bedraagt het aandeel vrouwen 66,7%.

IV. HIV SCREENING IN BELGIE

IV.1. METHODEN

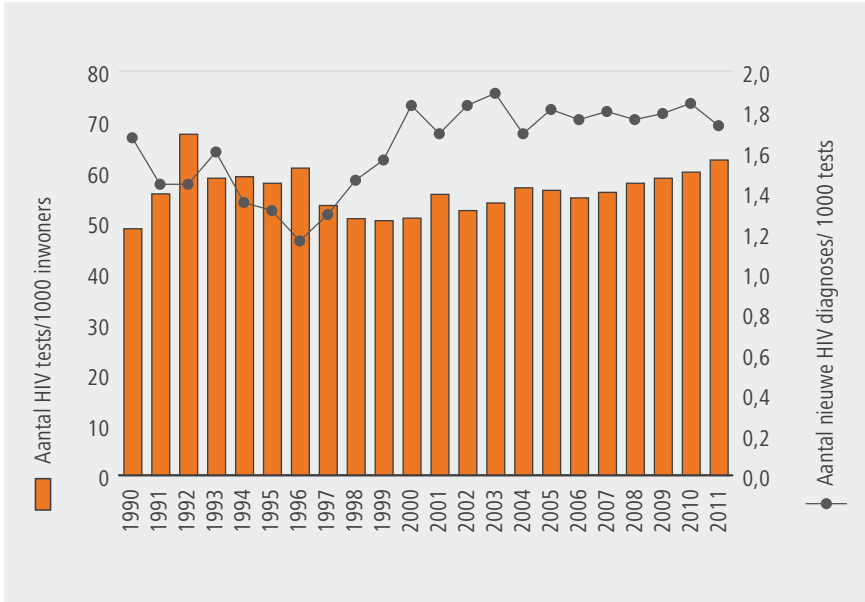
De test voor opsporing van hiv wordt terugbetaald door het RIZIV. Daardoor is het mogelijk om het totaal aantal uitgevoerde testen in België te kennen. De testen die afgenomen werden in het kader van een bloeddonatie zijn niet in onderstaande resultaten opgenomen.

IV.2. RESULTATEN

In 2011 werden 679 655 screeningstesten voor hiv uitgevoerd in België. Het aantal uitgevoerde testen varieert tussen 50 en 60 testen per 1000 inwoners gedurende de laatste 20 jaar. Een geleidelijke stijging van de screeningsactiviteiten is vastgesteld vanaf 2007 met 56 en 64,2 testen per 1000 inwoners in respectievelijk 2007 en 2011.

Het aantal nieuwe hiv-diagnoses per 1000 testen is met ongeveer 50% gestegen tussen 1996 en 2000. In 2011 komt men uit op 1,73 nieuw gediagnosticeerde hiv-infecties per 1000 testen (Figuur 26).

Figuur 26 | Evolutie van het aantal uitgevoerde screeningtests voor hiv per 1000 inwoners en het aantal nieuwe hiv-diagnoses per 1000 tests, 1990-2011

Bijlage

LIJST VAN DE AIDS-REFERENTIELABORATORIA (ARL)

1. Pr P. GOUBAU	5. Pr J. PLUM
Laboratoire de Référence sida	Aids-Referentielaboratorium
Université Catholique de Louvain	Universitair Ziekenhuis Gent
Unité de Microbiologie	Laboratorium voor Bacteriologie en Virologie
Tour Claude Bernard	Blok A
Avenue Hippocrate 54, Bte B1.54.05	De Pintelaan, 185
1200 Bruxelles	9000 Gent
Tél.: 02/764.54.92	Tel.: 09/332.36.35
2. Pr M. VAN RANST	6. Pr K. FRANSEN
Aids-Referentielaboratorium	Aids-Referentielaboratorium
Katholieke Universiteit Leuven	Instituut voor Tropische Geneeskunde
Universitair Ziekenhuis St. Rafaël	Klinische Wetenschappen
Laboratorium voor Virusziekten	Nationalestraat, 155
Kapucijnenvoer, 33	2000 Antwerpen
3000 Leuven	Tel.: 03/247.63.32
Tel.: 016/33.21.60	7. Pr D. PIERARD
3. Pr M-P. HAYETTE	Aids-Referentielaboratorium
Laboratoire de Référence sida	Universitair Ziekenhuis Brussel
Université de Liège	Laerbeeklaan, 101
Domaine Universitaire du Sart-Tilman	1090 Brussel
Service de Microbiologie Médicale	Tel.: 02/477.50.02
Niveau 2 - Bât. B23	Pr A. DEDISTE
4000 Liège	CHU Saint-Pierre
Tél.: 04/366.24.54	Rue Haute, 322
4. Pr C. LIESNARD	1000 Bruxelles
Laboratoire de Référence sida	Tél.: 02/535.45.30
Hôpital Universitaire ULB Erasme	
Laboratoire de Virologie	
Route de Lennik, 808	
1070 Bruxelles	
Tél.: 02/555.34.53	

Referenties

1. Update on Acquired Immune Deficiency Syndrome (aids) - United States. MMWR 1982 ; vol. 31/N°37 : 507-514.
2. Revision of the CDS Surveillance Case Definition for Acquired Immunodeficiency Syndrome. MMWR 1987 ; vol. 36/N°15 : 3S-15S.
3. Revised Classification System for hiv Infection and Expanded Surveillance Case Definition for aids Among Adolescents and Adulte. MMWR 1992 ; vol. 41/N°RR-17.
4. Case definitions for EU surveillance. European Centre for Diseases Prevention and Control (ECDC) http://www.ecdc.europa.eu/en/activities/surveillance/pages/strategiesprinciples_casedefinitions.aspx

OPERATIONELE DIRECTIE
VOLKSGEZONDHEID EN SURVEILLANCE

Juliette Wytsmanstraat 14
1050 Brussel | België
www.wiv-isp.be

